ΈΤΟΣ Β' 1885 — ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ — 5 ΜΑΙΟΥ ΑΡΙΘ. 62

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Προπληρωτέα
Εν Ἑλλάδι . . . . . Δρ. 10
Εν τῇ ἀλλοδαπῇ . . . . Φρ. χρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»
Ἐν τῇ Μουσῇ, ἀριθ. 6.

Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡμερολόγιον· (ἐκκλησία, ἱστορία).
Μεγαλοφυὴς ζωγράφος.
Ἔργα καὶ ἡμέραι. — Ἑβδομάς.
Ἡ Ἀφελὴς (μυθιστορία τῆς Henry Gréville) μετάφρασις.
Ὁ Μάϊος ἐν Λεχαινοῖς, ὑπὸ ΑΝΔΡΕΑ Δ. Κ.
Βιβλιογραφικά, ὑπὸ Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ
Φιλολογικά, ἐπιστημονικά, καλλιτεχνικά.
Παρεκβάσεις, ὑπὸ Ι. Μ. Δ.
Ὁ Σπυρίδων, (κατὰ τὰς ἀνεκδότους σημειώσεις τοῦ ΦΩΤΑΚΟΥ).
Ἀπαντήσεις ἄνευ ἐρωτήσεων.
Πνευματικαὶ ἀσκήσεις.—Ἀλληλογραφία.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

(5 Μαΐου.)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Εἰρήνης τῆς μεγαλομάρτυρος.

[Ἡ Εἰρήνη, ὀνομαζομένη πρότερον Πηνελόπη, ἦτο θυγάτηρ Δικινίου βασιλίσκου, καὶ Δικινίας μητρός, καταγομένη ἐκ τῆς πόλεως Μαγεδώ. Διὰ τὴν μεγάλην της καλλονὴν ἐκλείσθη ὑπὸ τοῦ πατρός της εἰς ὑψηλὸν πύργον, ἐπὶ τούτῳ κτισθέντα, μετὰ τοῦ διδασκάλου της Ἀπελλιανοῦ καὶ 13 δούλων. Πολλάκις διὰ τὸν Χριστὸν βασανισθεῖσα, ἀπεκεφαλίσθη τέλος ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Σαβωρίου.]

ΙΣΤΟΡΙΑ 1827. Λήγουσιν αἱ ἐργασίαι τῆς ἐν Τροιζῆνι συνελεύσεως.

ΜΕΓΑΛΟΦΥΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

[Ὑπὸ τῆς ἐσχάτως ὀργανωθείσης ἐν Ἀθήναις προχείρου καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως, ἣν πολλαὶ χιλιάδες προσώπων ἐπεσκέφθησαν, ἀνερριπίσθη τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὴν καλλιτεχνίαν, ἥτις συνήθως παρὰ τοῖς πολλοῖς μένει δυστυχῶς ἐσβεσμένη δι' ἔλλειψιν Μουσείων καὶ ἐκθέσεων παρ' ἡμῖν. Πρὸς τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο ἀντιποκρινόμενοι, ἀντὶ τῶν ἀτέχνων καὶ πλημμελῶν κρίσεων τεχνοκριτῶν τῆς στιγμῆς, περὶ καλλιτεχνημάτων μετρίας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀξίας, ἐθεωρήσαμεν καλὸν νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν μελέτην ἐξόχου τεχνοκρίτου, τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἱππολύτου Ταὶν περὶ τοῦ μεγίστου καλλιτέχνου Μιχαὴλ Ἀγγέλου.]

Τέσσαρες ἄνθρωποι ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τοῖς γράμμασιν ὑψώθησαν ὑπεράνω τῶν ἄλλων· τόσον ὑπεράνω, ὥστε φαίνονται ἐξ ἰδίου ὅλως καταγόμενοι γένους ἀνθρώπων: ὁ Δάντης, ὁ Σαίκσπηρ, ὁ Βετχόβεν καὶ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος. Οὔτε ἡ βαθεῖα γνῶσις ὅλων τῶν μυστηρίων τῆς τέχνης, οὔτε ἡ γονιμότης τῆς φαντασίας, οὔτε τοῦ πνεύματος ἡ πρωτοτυπία ἤρκεσαν ὅπως ἀναγάγωσιν αὐτοὺς εἰς τοιαύτην ὑπέροχον θέσιν. Ἡ ψυχὴ των μόνη ἀνεβίβασεν αὐτοὺς εἰς τηλικοῦτον ὕψος, ψυχὴ πεπτωκότος Θεοῦ, ἀναπτερουμένη ἀκαταμαχήτως πρὸς κόσμον ὑπέρτερον τοῦ ἰδικοῦ μας, ψυχὴ παλαίουσα καὶ ὀδυνωμένη, ἀκαταπαύστως ἐν ἐργασίᾳ καὶ θυέλλῃ, ψυχή, ἥτις, μὴ δυναμένη νὰ κορεσθῇ οὐδὲ νὰ καταπονηθῇ, ἀνορθοῖ κατὰ μόνας κολοσσοὺς ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων ὀδυνηρῶς ἐξαισίων.

Ὡς ἐκ τούτου ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ἀνήκει εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους καὶ ἴσως διὰ τοῦτο καὶ σήμερον εὐχερῶς κατανοοῦμεν αὐτόν. Ὑπῆρξε δυστυχέστερος τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; Ὅταν ἴδωμεν τὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα, ἐξάγομεν ὅτι ὄχι. Ἂν ἐταράχθη ὑπὸ οἰκογενείας ἀπλήστου, ἂν δὶς ἢ τρὶς ἡ ἰδιοτροπία ἢ ὁ θάνατος προστάτου ἐσταμάτησαν μέγά τι ἔργον, ὅπερ ἐπεχείρησεν ἢ εἶχεν ἐν νῷ, ἂν ἡ πατρὶς αὐτοῦ ὑπέπεσεν εἰς δουλείαν, ἂν περὶ αὐτὸν αἱ ψυχαὶ εἶχον ἀμβλυνθῇ ἢ διαφθαρῇ, ταῦτα πάντα εἶνε κωλύματα καὶ δυστυχήματα οὐδὲν ἔχοντα τὸ ἀσύνηθες. Πόσοι σύγχρονοι καλλιτέχναι ὑπέστησαν μεγαλείτερα! Ἀλλ' ἡ ὀδύνη μετρεῖται ἐκ τοῦ κλονισμοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὄντος οὐχὶ δ' ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν ἐξωτερικῶν γεγονότων, ἡ ψυχὴ δὲ αὐτοῦ ἐγένετο εἴπερ τις καὶ ἄλλη ἱκανὴ πρὸς παραφορὰς καὶ φρικιάσεις καὶ ἀγανάκτησιν.

Ἦτο εὐαίσθητος εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν, συνεσταλμένος, φίλος τῆς μονώσεως, τοιαύτην ἀμηχανίαν αἰσθανόμενος διὰ τοὺς μικροὺς κοινωνικοὺς τύπους ὥστε οὐδέποτε ἀνέλαβε νὰ ἑστιάσῃ τινά. Οἱ ὑπὸ σφοδρῶν καὶ συνεχῶν συγκινήσεων συνταραττόμενοι σιγῶσιν ὅπως μὴ καταπροδώσωσι τὰ αἰσθήματά των καὶ συστέλλονται δι' ἔλλειψιν χώρου ὅπως διασταλῶσιν. Ἐκ νεότητός του, ἀπήρεσκον εἰς αὐτὸν αἱ μετ' ἄλλων συναναστροφαί, ἐκλείσθη δ' ἐν τῇ σιγῇ τοῦ σπουδαστηρίου, θεωρούμενος ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀλαζὼν ἢ παράφρων. Βραδύτερον, εἰς τὸ ζενὶθ τῆς δόξης του εὑρισκόμενος, ἐπεζήτησε πλεῖον ἔτι τὴν μόνωσιν, βαδίζων κατάμονος, ὑπηρετούμενος ὑφ' ἑνὸς μόνου θεράποντος, διερχόμενος μόνος ἑβδομάδας ὅλας πρὸ τῶν εἰκόνων του, ἐν ἀδιαλείπτῳ πρὸς ἑαυτὸν συνδιαλέξει. Διότι δὲν εὑρίσκε κανένα ὅπως τῷ ἀποκριθῇ. Τὰ αἰσθήματά του ἦσαν οὐ μόνον σφοδρότατα, ἀλλὰ καὶ λίαν ὑψηλά. Ἐξ αὐτῆς τῆς ἥβης ἠγάπησε παραφόρως πάντα τὰ εὐγενῆ πράγματα: τὴν τέχνην πρῶτον, εἰς ἣν παρεδόθη παρὰ τὰς κτηνώδεις ἀπαγορεύσεις τοῦ πατρός του καὶ ἣν ἐθεράπευσε μετὰ τοιαύτης ἐπιμονῆς καὶ αὐταπαρνησίας, ὥστε ἠσθένησεν· εἶτα τὴν ἀξιοπρέπειάν του, ἣν διετήρησε, μὲ κίνδυνον τῆς κεφαλῆς του, κατέναντι δεσποτικωτάτων παπῶν. Περιεφρόνει τὰς συνήθεις ἡδονὰς καὶ περ πλούσιος ἐβίου ὡς πένης, λιτότατα, τρώγων συνήθως ἁπλοῦν τεμάχιον ἄρτου, φιλόπονος, σκληραγωγῶν τὸ σῶμά του, ὀλίγον κοιμώμενος καὶ ἐνίοτε ἐνδεδυμένος, ἀπέριττος, ἀμεριμνῶν περὶ τοῦ χρήματος, δωροῦμενος τ' ἀγάλματά του καὶ τὰς εἰκόνας του εἰς τοὺς φίλους του, 20,000 φράγκων εἰς τὸν ὑπηρέτην του, 30 ἢ 40,000 φρ. ταυτόχρονως εἰς τὸν ἀνεψιόν του, ποσὰ μεγάλα εἰς τὴν οἰκογένειάν του.

Προσέτι ἔζη ὡς ἀσκητής, ἄνευ συζύγου ἢ ἐρωμένης, ἄγυος ἐν μέσῳ φιλησδόνου αὐλῆς, ἕνα μόνον ἔρωτα αἰσθανθείς, ἔρωτα αὐστηρὸν καὶ πλατωνικὸν πρὸς γυναῖκα ὑπερήφανον καὶ εὐγενῆ ὅσον αὐτός. Τὴν ἐσπέραν, μετὰ τὸ ἔργον του, ἔγραφεν ἐν σοννέτον πρὸς ἐπαινόν της, καὶ ἐγονυπέτει νοερῶς πρὸ αὐτῆς, ὡς ὁ Δάντης εἰς τοὺς πόδας τῆς Βεατρίκης, παρακαλῶν αὐτὴν νὰ τῷ δώσῃ θάρρος καὶ νὰ τὸν διατηρῇ ἐν τῇ εὐθείᾳ ὁδῷ. Ἡ ψυχή του ἔκλινε πρὸ αὐτῆς ὡς ἐνώπιον οὐρανίου ἀρετῆς· ἠσθάνετο ἐν τῇ καλλονῇ αὐτῆς ἀποκάλυψιν τῆς θείας οὐσίας· τὴν ἔβλεπε «κεκαλυμμένην εἰσέτι διὰ τῆς ἐνδυμασίας τῆς σαρκός, ἀνιπταμένην ἐν ἀκτινοβολίᾳ μέχρι τοῦ κόλπου τοῦ Θεοῦ.» — «Ὁ ἀγαπῶν αὐτήν, ἔλεγεν, ὑψοῦται εἰς τὸν οὐρανὸν μετὰ τῆς πίστεως καὶ ὁ θάνατος τῷ εἶνε γλυκύς.» Αὕτη ἀπέθανε πρὸ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἔμεινε καταπεπονημένος καὶ ἀναίσθητος· μετὰ πολλὰ δ' ἔτη βαθεῖα λύπη εἶχεν ἐναπομείνει ἐν τῇ καρδίᾳ του, ἢ [illegible] ὅτι ἐν τῇ νεκρωσῇ τῆς κλίνης δὲν ἐφίλησεν ἀντὶ τῆς χειρός της τὸ μέτωπόν της ἢ τὴν παρειάν της. Ἠρέσκετο εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ποιητῶν, πρὸ πάντων τοῦ Δάντου, ὃν ἐγίνωσκεν ὁλόκληρον ἀπὸ μνήμης. Προὐτίμα τὰ συγγράμματα τὰ κατάμεστα μεγαλείου, τὴν Παλαιὰν καὶ Νέαν Διαθήκην, ἰδίᾳ δὲ τοὺς τρομεροὺς καὶ ὀδυνηροὺς λόγους τοῦ Σαβοναρόλα, τοῦ διδασκάλου καὶ φίλου του, τὸν ὁποῖον εἶδε προσδεθέντα εἰς τὸν κύφωνα, στραγγαλισθέντα, καέντα, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ ζῶν λόγος ἔμενε διαρκῶς ἐν τῇ ψυχῇ του.

Ὁ ἄνθρωπος ὁ οὕτως αἰσθανόμενος καὶ οὕτω βιῶν δὲν δύναται νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὸν βίον· εἶνε πολὺ διάφορος. Προξενεῖ μὲν τὸν θαυμασμὸν τῶν ἄλλων, ἀλλ' ὁ ἴδιος δὲν μένει εὐχαριστημένος ἐξ ἑαυτοῦ. Ὑπεβίβαζε [illegible] τὴν ἀξίαν τῶν ἔργων του, πιστεύων ὅτι οὐδέποτε ἡ χεὶρ του κατώρθου νὰ [illegible] τὴν ἰδέαν, ἣν εἶχεν ἐν τῷ νῷ· Ἠρέσκετο [illegible] γέρων ἤδη καὶ ἀσθενικὸν, συ[illegible] τὸν αὐτὸν παρὰ τὸ Κολοσσιαῖον [illegible] διὰ τῶν χιόνων καὶ τοῦ [illegible]

— Ποῦ πηγαίνετε; [illegible]

— Εἰς τὸ σχολεῖον [illegible] νὰ μάθω κάτι [illegible]

Ἐπὶ τέλους [illegible] τέχνην, ἥτις ὑπῆρξεν ὁ [illegible] καὶ τὸ εἴδωλόν του· [illegible] ἡ γραπτὴ μήτε ἡ γλυπτικὴ νὰ [illegible] τὴν ψυχήν [illegible] πρὸς τὸν θεῖον [illegible] τοῦ ἀναζωπυρώσωσι τὴν [illegible]

ἀγκάλην του διὰ νὰ μᾶς δεχθῇ. Ὑστατος στεναγμὸς μεγάλης ψυχῆς ἐν διεφθαρμένῳ αἰῶνι, ἐν ὑποδεδουλωμένῳ λαῷ!

Πρόσωπα ὑπεράνθρωπα, δυστυχῆ ὅσον ἡμεῖς οἱ ζῶντες, σώματα θεῖα τετραμένα ὑπὸ γηΐνων παθῶν, ὄλυμπο, ἐφ' οὗ ἀλληλοσυγκρούονται τ' ἀνθρώπινα πάθη, βλέπεις ἐπὶ τῶν τοιχογραφιῶν τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου τῶν ἐπὶ τοῦ θόλου τῆς Σιξτίνης. Ποία ἀδικία νὰ παραβάλωμεν πρὸς αὐτὰς τὰς *Σιβύλλας* ἢ τὸν *Ἡσαΐαν* τοῦ Ῥαφαήλ! Καὶ αὗται αἱ εἰκόνες εἶνε ὡραιότηται, τὸ παραδέχομαι, μαρτυροῦσιν ξέχον ἐπίσης καλλιτεχνίαν, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἀλλ' ἐκ πρώτης ὄψεως καταφαίνεται ὅτι δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν ψυχήν· δὲν ἐζωγραφήθησαν ὡς αἱ τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ὑπὸ θυελλώδους καὶ ἀκατασχέτου θελήσεως. Εἰσί τινες ψυχαί, ὧν αἱ ἐντυπώσεις ἐκρήγνυνται ὡς κεραυνοί, καὶ ὧν πᾶσαι αἱ πράξεις εἶνε λάμψις καὶ ἀστραπαί. Τοιαῦτα εἶνε τὰ πρόσωπα τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου. Ὁ κολοσσιαῖος Ἱερεμίας του, ὅστις ὀνειροπολεῖ στηρίζων τὴν πελωρίαν κεφαλήν του· ἐπὶ τῆς πελωρίας χειρός του, τί ὀνειροπολεῖ καταβιβασμένα ἔχων τὰ ὄμματα; Ἡ πεπλεγμένη καὶ κυματίζουσα γενειὰς αὐτοῦ ἡ κατερχομένη μέχρι τοῦ στήθους, αἱ χεῖρές του αἱ αὐλακοῦμεναι ὑπὸ ἐξεχουσῶν φλεβῶν, τὸ ἐπτυγμένον μέτωπόν του, ὁ ὑπόκωφος βρόντος, ὅστις μέλλει νὰ ἐξέλθῃ τοῦ στήθους του, νομίζεις ὅτι παριστάνουσιν ἕνα τῶν βαρβάρων ἐκείνων βασιλέων, τῶν ἀγρίων ἐκείνων κυνηγῶν τῶν βονάσων, τῶν ὁποίων ἡ ἀνωφελὴς ὀργὴ ἐξεθύμαινεν εἰς τὰς πύλας τῆς ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Ὁ Ἰεζεκιὴλ στρέφεται μὲ προφητικὸν ἐρωτηματικὸν ἦθος καὶ ἡ ὁρμή, μεθ' ἧς στρέφεται, εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε ὁ ταραχθεὶς ἀὴρ ἀνεγείρει εἰς τὸν ὦμόν του ἓν κράσπεδον τοῦ μανδύου του. Ἡ γραικὰ Περσικὴ ὑπὸ τὰς μακρὰς πτυχὰς τοῦ μανδύου της ἀναγινώσκει ἀκαταπονήτως βιβλίον τι, ὅπερ αἱ δύο ὀζώδεις χεῖρές της κρατοῦσιν ἐγγύτατα τῶν ὀξέων ὀφθαλμῶν της. Ὁ Ἰωνᾶς εἶνε ἐξηπλωμένος καὶ οἱ δάκτυλοί του μετροῦσι μόνοι των τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας, αἱ ὁποῖαι ὑπολείπονται εἰς τὴν Νινευΐ. Ἡ Ἐρυθραία εἶνε πολὺ πολεμικωτέρα καὶ μᾶλλον ὑπερήφανος τῆς ἀδελφῆς της Ἀθηνᾶς. Πέριξ δὲ ἐπὶ τῆς κάμπης τῶν θόλων, γυμνοὶ ἐφηβοι τείνουσι τὸν κορμόν των ἢ ἀπλώνουσι τὰ μέλη των, ὁπὲ μὲν ὑπερηφάνως ἐξηπλωμένοι καὶ ἀναπαυόμενοι· ὁπὲ δὲ ὁρμῶντες καὶ παλαίοντες, τινὲς κραυγάζουσι, καὶ διὰ τοῦ τετραμμένου πόδος των κλονίζουσι, ὁ μὲν ἕζεις, τὸν τοῖχον. Ὑποκάτω, γηραιὸς μοναχὸς καθήμενος γυνὴ ἀσπαζομένη τὸ τέκνον της ἐσφιγμένον ἐντὸς τῶν σπαργάνων του, ἀνθρωπάριον ἀδύνατον τοῦ πλαγίου βλέμματός του προσελκῶν τὴν τύχην, νεᾶνις εὐειδὴς καὶ μειδιῶσα καὶ κομψὴ μὲν ἡσύχως, εἰκοσιν ἄλλαι παραστάσεις τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ὁμιλοῦσι καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης λεπτομερείας τῆς στάσεώς των καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης πτυχῆς τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν.

Ταῦτα δὲ πάντα εἶναι ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ θόλου ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ θόλῳ ἔχοντι μῆκος διακοσίων ποδῶν διαπτύσσεται ἡ ἱστορία τῆς Γενέσεως καὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἰσραήλ, ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου, τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός, τὸ ἁμάρτημα, ἡ ἐξορία τῶν πρωτοπλάστων, ὁ κατακλυσμός, ὁ χαλκοῦς ὄφις, ὁ φόνος τοῦ Ὀλοφέρνου, τὸ μαρτύριον τοῦ Ἀνάμ, πληθὺς ὅλη τραγικῶν παραστάσεων. Κατεκλίθην ἐπὶ τοῦ πεπαλαιωμένου τάπητος τοῦ καλύπτοντος τὸ δάπεδον καὶ παρετήρουν. Μάτην ὑπέρκεινται ἑκατὸν πόδας καὶ εἶνε κεκαπνισμέναι, ἐκλελεπισμέναι, συντεθλιμμέναι αἱ μὲν ὑπὸ τῶν δέ, μάτην κεῖνται ἐκτὸς τῶν ἕξεων τῆς συγχρόνου ἡμῖν γραφικῆς, τοῦ αἰῶνος ἡμῶν ὡς καὶ τοῦ πνεύματός μας. Τὰς κατενόουν. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε τόσον μέγας, ὥστε ἡ διαφορὰ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ ἔθνους δὲν ὑφίσταται ἐνώπιον αὐτοῦ.

Δυσχερὲς εἶνε οὐχὶ νὰ ὑποστῶμεν τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν δύναμιν αὐτῆς. Ὅταν, ἀφ' οὗ παραδώσωμεν τὰ ὦτα ἡμῶν εἰς τὴν βροντῶσαν ταύτην φωνὴν ἀποσυρθῶμεν, ἡσυχάσωμεν, ἀπομακρυνθῶμεν ὥστε μόνον τὴν ἀπήχησιν αὐτῆς νὰ αἰσθανώμεθα, ὅταν ἀφήσωμεν τὴν σκέψιν ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ συναισθήματα, καὶ ζητήσωμεν διά τίνος μυστηρίου καθιστᾷ τόσον ἠχηρὸν τὸν λόγον του, καταλήγομεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος εἶχε τὴν ψυχὴν τοῦ Δάντου καὶ ὅτι διήνυσε τὸν βίον του μελετῶν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα. Ταῦτα εἶνε αἱ δύο πηγαὶ τοῦ μεγαλείου του. Τὸ σῶμα, ὁποῖον ἔπλασεν αὐτό, εἶνε ὅλον ἐκφραστικόν, σκελετός, μῦς, στάσις καὶ ἀναλογία, ὥστε ὁ θεατὴς συγκινεῖται συγχρόνως ὑφ' ὅλων τῶν μερῶν τοῦ θεάματος. Τὸ σῶμα δὲ τοῦτο ἐκφράζει τὴν παραφορὰν, τὴν ὑπερηφανίαν τὴν ἀπελπισίαν, τὴν σφοδρότητα τοῦ ἀχαλινώτου πάθους ἢ τὴν ἔντασιν τῆς ἡρωϊκῆς θελήσεως, ὥστε ὁ θεατὴς συγκλονεῖται ὑπὸ τῶν ζωηροτάτων ἐντυπώσεων.

Ἰδέτε τὸν Ἀδὰμ ὑπνοῦντα παρὰ τὴν Εὔαν, ἣν ὁ Ἰεχωβὰ ἄρτι ἐξήγαγεν ἐκ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ. Οὐδὲν ὂν ἐξυθίσθη ποτὲ εἰς ὕπνον βαθύτερον. Τὸ σῶμα αὐτοῦ εἶνε ἡμικεκλιμένον οὕτω δ' ἀναδεικνύεται ἐκφραστικώτερον τὸ πελώριον τοῦ σώματος τούτου. Ἅμα ἀφυπνισθῇ, οἱ κρεμάμενοι βραχίονές του, οἱ ἀδρανεῖς πόδες του βεβαίως θὰ δυνηθῶσι νὰ συντρίψωσι καὶ λέοντα ἂν συνθλίψωσιν αὐτόν.— Ἐν τῷ *χαλκῷ ὄφει* ὁ ἄνθρωπος, ὅστις συσφιγγόμενος ὑπὸ ὄφεως ἀποσπᾷ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σώματός του ἐν τῇ συστροφῇ αὐτοῦ διανοίγων τὰ σπέλη, ἄγει τὸν νοῦν ἡμῶν πρὸς τοὺς ἀγῶνας τῶν πρώτων ἀνθρωπίνων ὄντων κατὰ θηρίων, ὧν τὰ πλήρη ἰλύος κῶτα εἶχον κυλισθῇ ἐπὶ τοῦ προκατακλυσμιαίου ἐδάφους. Τὰ συνεπεσωρευμένα σώματα συμπεφυρμένα καὶ ἀνεστραμμένα μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω καὶ τοὺς πόδας ἐπάνω, οἱ τεταμένοι βραχίονες, οἱ σπασμωδικῶς κλονούμενοι κορμοὶ φρίττουσιν ὑπὸ τὸν σφιγκτὸν ἐναγκαλισμὸν τῶν ἑρπετῶν· τὰ εἰδεχθῆ ῥύγχη των καταθραύουσι τὰ κρανία, προσκολλῶνται ἐπὶ χειλέων ὀρυομένων.

Ὁ οὕτω διαχειριζόμενος τὸν σκελετὸν καὶ τοὺς μῦς ἀνθρωπος θέτει ὀργὴν, θέλησιν, φρίκην, εἰς πτυχήν τινα τῶν ἰσχίων, εἰς τὴν προσοχὴν τῆς ὠμοπλάτης, εἰς τὴν διάταξιν ἑνὸς σπονδύλου· ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται βαθέως, δρᾷ, κινεῖται. Οὗτος μόνος μετὰ τοὺς Ἕλληνας κατενόησεν ὁποίαν σημασίαν ἔχουσι καλλιτεχνικῶς τὰ μέλη τοῦ σώματος. Κατ' αὐτόν, ὅπως καὶ κατ' ἐκείνους τὸ σῶμα ζῇ καθ' ἑαυτὸ καὶ δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν κεφαλήν. Διὰ τῆς δυνάμεως τῆς μεγαλοφυΐας του καὶ τῆς συντόνου κατὰ μόνας μελέτης ἀνεῦρε τὸ αἴσθημα ἐκεῖνο τοῦ γυμνοῦ, οὗτινος οἱ Ἕλληνες εἶχον ἐμφορηθῆ ὑπὸ τοῦ γυμναστικοῦ βίου. Ἐνώπιον τῆς Εὔας αὐτοῦ καθημένης καὶ στρεφούσης κατὰ τὸ ἥμισυ τὸν πόδα της καμπτόμενον ὑπὸ τὸν μηρόν, ἀκουσίως φανταζόμεθά τις τὴν διάτασιν τῆς κνήμης, ἥτις θὰ ὑποβαστάσῃ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο καὶ τόσον ὑπερήφανον σῶμα. Ἐνώπιον τῆς Εὔας καὶ τοῦ Ἀδὰμ αὐτοῦ, εἰς οὐδένα ἐπέρχεται ν' ἀναζητήσῃ τὴν ὀδύνην ἐπὶ τῆς μορφῆς· ὁλόκληρος ὁ κορμός, ὅλα τὰ δρῶντα μέλη ἐμποιοῦσιν ἐντύπωσιν ὀδύνης. Ἡ κεφαλὴ θεωρεῖται ὡς ἁπλοῦν μέρος τοῦ σώματος καὶ μένομεν ἀκίνητοι ἐνώπιον τῶν κνημῶν ἐκείνων τῶν βασταζουσῶν τοιούτους κορμούς, τῶν ἀκαταδαμάστων βραχιόνων, οἵτινες δύνανται νὰ ὑποτάξωσι τὴν γῆν ἐχθρὰν οὖσαν.

Ἀλλὰ πάντα τ' ἄλλα, κατ' ἐμὲ ὑπερβάλλουσιν οἱ εἴκοσι νέοι οἱ καθήμενοι ἐπὶ τῶν πλαισίων εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας ἑκάστης εἰκόνος, ἀληθεῖς ἐζωγραφημέναι γλυφαί. Πάντες εἰσὶν ἔφηβοι ἥρωες, σύγχρονοι τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Αἴαντος, ὁμοίως εὐπατρίδαι, ἀλλὰ φλογερώτεροι καὶ πλήρεις τραχυτέρας τινὸς ζωῆς. Ἐδῶ ἐπιδεικνύει μεγάλας τῶν σωμάτων γυμνότητας, θαυμασίας τῶν μελῶν ἐκτάσεις, παραφόρους κινήσεις τῶν μαχῶν τοῦ Ὁμήρου ἀλλὰ μετά τινος πολεμικωτέρου μένους. Οὐδεὶς θὰ ἐφανταζετό ποτε ὅτι τὸ ἀνθρώπινον σῶμα καμπτόμενον ἢ ἐκτεινόμενον ἠδύνατο νὰ συγκινήσῃ τὸ πνεῦμα διὰ τόσων ποικίλων συγκινήσεων. Αἱ κνῆμαι στηρίζονται ἰσχυρῶς, τὸ στῆθος ἀναπνέει, ὅλη ἡ σὰρξ ἐντείνεται καὶ φρικιᾷ, ὁ κορμὸς κάμπτεται ὑπὲρ τὰ ἰσχία, ὁ ὑπὸ τῶν μυῶν διαυλακούμενος ὦμος ἀνεγείρει ὁρμητικῶς τὸν βραχίονα. Εἷς ἐξ αὐτῶν κατάκειται ἀνατραπείς, ἕτερος τὸν βραχίονά του ἐπὶ τοῦ μετώπου κρατῶν φαίνεται ἀμυνόμενος. Τινὲς περίσκεπτοι ὀνειροπολοῦσι κατθήμενοι κρεμαμένων τῶν τε χειρῶν καὶ ποδῶν αὐτῶν. Πολλοὶ τρέχουσι διασκελίζοντες τὸ πλαίσιον, ἢ πηδῶσι πρὸς τὰ ὀπίσω κραυγάζοντες. Τρεῖς ἐξ αὐτῶν, ὑπεράνω τοῦ Ἰεζεκιὴλ καὶ τοῦ Ἱερεμίᾳ εἶνε ἀπαράμιλλοι, εἰς ἰδίως ὁ εὐγενέστερος πάντων, γαλήνιος ὡς Θεός. Ὁ βλέπων αὐτοὺς αἰσθάνεται ὅτι μέλλουσι νὰ κινηθῶσι, καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ κρατήσῃ αὐτοὺς ἐνώπιόν του ἐν τῇ αὐτῇ στάσει. Ἡ φύσις οὐδὲν ἔκαμεν ἴσον πρὸς αὐτοὺς τοιούτους ἔπρεπε νὰ μᾶς πλάσῃ· ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἐδῶ ὅλους τοὺς τύπους παρὰ τοὺς γίγαντας καὶ τοὺς ἥρωας, παρθένους αἰδήμονας, ἐφήβους, παιδία παίζοντα, τὴν θελκτικὴν ἐκείνην Εὔαν τὴν τόσῳ νέαν καὶ ὑπερήφανον, τὴν περικαλλῆ Δελφικὴν παρεμφερῆ πρὸς ἀρχαίαν νύμφην, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσαν πλήρεις ἀφελοῦς ἐκπλήξεως, πάντας υἱοὺς ἢ θυγατέρας κολοσσιαίας τινὸς φυλῆς, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας αὐτῶν διεφύλαξαν τὸ μειδίαμα, τὴν ἠρεμίαν, τὴν ἀφελῆ χαράν, τὴν χάριν τῶν Ὠκεανίδων τοῦ Αἰσχύλου ἢ τῆς Ναυσικάας τοῦ Ὁμήρου. Ἡ ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνου φέρει ἐν ἑαυτῇ ὁλόκληρον κόσμον, καὶ ὁ τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου εἶνε ἐνταῦθα πλήρης.

Ἡ *τελευταία κρίσις* του δὲν προξενεῖ τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν· ὁ ζωγράφος ἦτο τότε ἑξήκοντα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν καὶ ἡ ἔμπνευσις αὐτοῦ δὲν ἦτο πλέον τόσον δροσερά. Ὁ καλλιτέχνης εἶχε φθάσει εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, καθ' ὃ τὸ αἴσθημα ἐξαλείφεται ὑπὸ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεατοῦ θαυμάζει τὴν κατανικηθεῖσαν δυσχέρειαν. Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, τὸ ἔργον εἶνε καὶ πάλιν ἔξοχον ὁμοιάζον πρὸς ὀξύτατον σάλπισμα, ὅπερ σαλπίζει γηραιὸς πολεμιστὴς δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν πνευμόνων του. Πρόσωπα, συμπλέγματα ὁλόκληρα εἶνε ἀνταξία τῶν θαυμασιωτέρων του ἔργων. Ἡ ἀκμαία Εὔα, ἥτις μητρικῶς θλίβει εἰς τὴν ἀγκάλην της μίαν τῶν κατεπτοημένων θυγατέρων της, ὁ γηραιὸς καὶ φοβερὸς Ἀδάμ, κολοσσὸς προκατακλυσμιαῖος, πρέμνον τοῦ πελωρίου δένδρου τῆς ἀνθρωπότητος, αἱ ζωώδεις καὶ αἱμοβόροι κεφαλαὶ τῶν δαιμόνων, ὁ κολασμένος, ὅστις ἐφαρμόζει ἰσχυρὸς τὸν βραχίονά του ἐπὶ τῆς μορφῆς του ὅπως μὴ ἴδῃ τὴν ἄβυσσον, εἰς ἣν κατακρημνίζεται, ὁ ἄλλος ὁ ἰσχυρῶς περιεσφιγμένος ὑπὸ ὄφεως καὶ μένων ἀκίνητος, μὲ πικρὸν γέλωτα, ἄκαμπτος ἐκ φρίκης, ὅμοιος πρὸς μαρμάρινον ἄγαλμα, πρὸ πάντων ὁ ἐρίγδουπος Χριστὸς ὁ ὅμοιος πρὸς τὸν Δία, ὅστις, κατὰ τὸν Ὅμηρον, ἀνέτρεπεν ἐν τῇ πεδιάδι τοὺς Τρῶας καὶ τὰ ἅρματά των, καὶ παρ' αὐτόν, σχεδὸν κεκρυμμένη ὑπὸ τὸν βραχίονά του, συνεσταλμένη δειλὴ ὡς νεᾶνις, ἡ Παρθένος, ἁβρὰ καὶ περικαλής. Πᾶσαι αὗται αἱ εἰκόνες εἰσὶν ἐφάμιλλοι τῶν ἐπὶ τοῦ θόλου. Αὗται ζωογονοῦσι τὸ σύνολον, δὲν βλέπομεν πλέον τὴν κατάχρησιν τῆς τέχνης, τὸ ἐξεζητημένον· ἐν αὐταῖς βλέπομεν τὸν μαθητὴν τοῦ Δάντου, τὸν φίλον τοῦ Σαβοναρόλα, τὸν μονήρη, ὅστις ἐθίου ἐν μέσῳ τῶν ἀπειλῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸν φιλόπατριν, τὸν στωϊκόν, τὸν δικαιοκρίτην, τὸν φέροντα ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸ πένθος τῆς πατρίδος του, τὸν παραστάντα εἰς τὴν κηδείαν τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἰταλίας, τὸν ἐν μέσῳ χαρακτήρων ἐξηχρειωμένων καὶ ψυχῶν διεφθαρμένων ἐπιζήσαντα μόνον καὶ σκυθρωπότατον τὸν ἐπὶ ἑκατέραν ὅλην φιλοπονοῦντα τὸ πελώριον τοῦτο ἔργον, ἔχοντα τὴν ψυχὴν ἐμπεπλασμένην τῆς ἰδέας τοῦ Ὑψίστου κριτοῦ καὶ ἐνωτιζόμενον ἐκ προτέρων τοὺς κεραυνοὺς τῆς τελευταίας κρίσεως.

Η. Taine.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Ἐν τῇ *Νέᾳ Ἡμέρᾳ* ἤρξατο δημοσιευομένη βιβλιοκρισία περὶ τῶν ἐν τῇ *Ἑβδομάδι* (ἀριθ. 19-40) δημοσιευθεισῶν «*Γλωσσικῶν παρατηρήσεων*» τοῦ κ. *Κ. Σ. Κόντου* καὶ περὶ τῆς «*Μελέτης τῆς νέας Ἑλληνικῆς*» τοῦ κ. *Γ. Ν. Χατζιδάκη*.

Ἐν τῇ βιβλιοκρισίᾳ ταύτῃ ὁ συγγραφεὺς κ. Δ. Βερναρδάκης — τίς ἄλλος!; — παριστῶν καὶ αὖθις τὸν ἑαυτόν του ὡς τρίτον πρόσωπον, λέγει, ὡς συνήθως, *ὅ,τι τοῦ κατέβη*. Καὶ περὶ μὲν τῶν γλωσσικῶν συζητήσεών του ἄλλοι εἶνε ἁρμόδιοι νὰ γράψωσιν, ἡμεῖς, σημειοῦμεν ἐνταῦθα περικοπάς τινας ἐκ τοῦ προλόγου του ἐπαρκῶς χαρακτηριζούσας τὸν ἄνδρα.

«Ὁ ἡμέτερος σοφὸς — γράφει ὁ κ. Βερναρδάκης περὶ τοῦ κ. Κόντου — περὶ οὐδὲν ἄλλο σπούδασμα ἱκανὸς νὰ ἐνδιατρίψῃ, ἀντὶ νὰ διορισθῇ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ *διορθωτὴς ἐν τῷ Ἐθνικῷ τυπογραφείῳ* διωρίσθη καθηγητὴς ἐν τῷ Ἐθνικῷ πανεπιστημείῳ. Τί νὰ κάμῃ καὶ αὐτός; Ἐδίδαξεν ἐν τῷ Ἐθνικῷ πανεπιστημείῳ ὅ,τι θὰ ἔκαμνεν ἐν τῷ Ἐθνικῷ τυπογραφείῳ.» Ὥστε κατὰ τὸν κ. Βερναρδάκην διὰ διορθωτὴς τυπογραφείου εἶνε ἱκανὸς ὁ διδάξας καὶ νυχθημερὸν διδάσκων χιλιάδας Ἑλλήνων φοιτητῶν, ὁ χειραφετήσας τοὺς φιλολογοῦντας ἀπὸ τῆς δουλείας τῶν ξένων λογίων καὶ ἀπὸ τοῦ κύρους τοῦ «τί εἶπε ὁ ἕνας» καὶ «τί εἶπε ὁ ἄλλος», ὁ διὰ τοῦ ὀνόματός του πληρώσας καὶ δοξάσας ὑπὸ φιλολογικὴν ἔποψιν ὁλόκληρον ἐποχήν!...

Ἐν τῷ ἐν λόγῳ μικρῷ προλόγῳ ὑπῆρχεν ἐν τούτοις ἐπαρκὴς χῶρος ὅπως τεθῇ τὸ ἀπαραίτητον καὶ μυριάκις ἤδη ἐπαναληφθέν, ὅτι πρὸ πολλοῦ τραπεὶς ὁ κ. Βερναρδάκης εἰς βίον καὶ ἀσχολίας ἀλλοτρίας τῶν γραμμάτων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῶν γραμμάτων, καὶ ὡς ἄλλος Κιγκινάτος ἐγκαταλείπει τοὺς ἀγρούς του ἐπανερχόμενος εἰς αὐτοὺς ἅμα ἐπιτελέσῃ τὸ καθῆκόν του.

Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἀλήθειαί τινες ἐν τῷ προλόγῳ κακίζει π. χ. τὸν κ. Κόντον διατί χάνει τὸν καιρόν του ἐπικρίνων καὶ διορθῶν ἀκρίτους καὶ ἀδιορθώτους «τί κοινόν, λέγει, μεταξὺ ἀνθρώπων ἀγραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης;»

Πόσον ἔχει δίκαιον!...

Καὶ κάτωτέρω. «Διὰ νὰ γράφωμεν ἀπταίστως καὶ δὴ καὶ ἀττικιστί, ἄλλο μέσον δὲν ὑπάρχει εἰμὴ νὰ ῥίψωμεν εἰς τὸ πῦρ τὸ Ἑλληνικὸν λεξικὸν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γραμματικήν, ν' ἀποστηθίσωμεν δὲ τὰς γλωσσικὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Κόντου».

Πόσον ἔχει δίκαιον!...

Μὴ ἀρκούμενος δὲ ὁ κ. Βερναρδάκης εἰς τὴν κατὰ τοῦ κ. Κόντου αὐτοκτονικὴν ἐπίθεσίν του ἐπιτίθεται καὶ κατὰ τοῦ ἄλλου ἑκτάκτου ὄντως γλωσσολόγου, κατὰ τοῦ κ. Γ. Ν. Χατζιδάκη, λέγων: «Ἀλλ' ὁ κ. Κόντος ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸν «ἔλεγχον τοῦ ψευδαττικισμοῦ»* ἐνόμισεν ὅτι θέλει ἐξαπατήσῃ τὸ κοινὸν ἀναμασῶν ἐν τῇ *Ἑβδομάδι* τῶν Ἀθηνῶν τὰς ἑαυτοῦ κατὰ τοῦ κ. Δ. Βερναρδάκη ὕβρεις καὶ ἐπικρίσεις του, ἐκάλεσε δ' εἰς ἐπικουρίαν καὶ τὸν ἄξιον αὐτοῦ μαθητὴν καὶ προστατευόμενον κ. Γ. Χατζιδάκην, καθηγητὴν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ καὶ ὑφηγητὴν τῆς γλωσσολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημείῳ, ὅστις ἐξέδωκε λίβελλον πολυσέλιδον καθ' ἡμῶν.»

Γνωρίζετε δὲ ὁποῖον σύγγραμμα ἡ ἀξιέπαινος ἐκτίμησις τοῦ κ. Βερναρδάκη ἀποκαλεῖ λίβελλον;

Ἐκεῖνο ὅπερ προκειμένου περὶ τῶν περὶ γλώσσης συζητήσεων τοῦ κ. Βερναρδάκη, λέγει· «Καὶ πρῶτον ὁμολογοῦμεν ὅτι τὸ ῥητορικὸν ὕφος τοῦ βιβλίου φαίνεται ἡμῖν παράδοξον. Ἴσως. Δι' ἐπιστημονικὰ πραγματεῖαι καὶ μάλιστα πάντων αἱ ἐπικρίσεις ὀφείλουσι νὰ γράφωνται ἐν γλώσσῃ ἁπλῇ καὶ ἀπερίττῳ, ἀλλ' ἀκριβεῖ καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν συντόμῳ».

Καὶ ἐξακολουθεῖ σοβαρώτατα, ἁπλούστατα καὶ ἐπιστημονικώτατα, ὡς ἐμπρέπει εἰς ἄνδρας ἐπιστήμονας ἀναιρῶν τοῦ κ. Βερναρδάκη τὰς θεωρίας καὶ τὰ διδάγματα, πλουτίσας οὕτω τὴν φιλολογίαν ἡμῶν διὰ συγγράμματος, ὅπερ διὰ πολλὰς δεκάδας ἐτῶν θὰ εἶνε μοναδικόν.

Ἀφοῦ δὲ ἐν τῷ προλόγῳ λέγει καὶ τὰ γενναιότατα ταῦτα, ὅτι ὁ κ. Κόντος ἐκ τῆς δευτέρας ἐκδόσεως τῆς γραμματικῆς του *ἐδιδάχθη*(sic) τί ὁ συγγραφεὺς ἔκρινεν ἄξιον διορθώσεως ἢ βελτιώσεως, ἀρύεται δ' ἐπικρίματα ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων, εἰσέρχεται εἰς τὰ καθ' ἕκαστον...

Μετὰ δυσκόλως περιστελλομένου μειδιάματος ἀναμένομεν νὰ ἴδωμεν ἂν ἐν ταῖς ἐπανορθώσεσιν αὐτοῦ ὁ κ. Βερναρδάκης θὰ περιορισθῇ εἰς τὰ γραμματικὰ μόνον ἢ θὰ ἐπεκταθῇ καὶ μέχρι τῶν ἱστορικῶν, διότι εἶνε μὰ τὴν ἀλήθειαν ὑπεράνθρωπον ἔργον νὰ δικαιολογηθῇ καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας γράφας «οἱ Φωκεῖς ἀπῴκισαν τὴν *Ἡλείαν* τῆς κάτω Ἰταλίας» προκειμένου περὶ τῆς πασιγνώστου *Ἐλέας*· «ἡ Καλιδὼν ἡ παρὰ τὸν Εὔηνον ποταμόν, ὅπου ἦσαν οἱ Καλυδόνιοι κάπροι, οὓς θηρεύων ἀπώλετο ὁ Μελέαγρος,» προκειμένου περὶ τοῦ Μελεάγρου ὅστις ὡς γνωστὸν μετ' ἄλλων θηρεύων *ἐφόνευσε τὸν Καλυδώνιον κάπρον*· «ἡ γυνὴ τοῦ Ὠκεανοῦ ὠνομάζετο *Θέτις*,» ἐνῷ ὡς γνωστὸν ὠνομάζετο *Τηθύς*· ὁ Ὄξυλος μετέβιβασε τοὺς Ἡρακλείδας ἐκ τοῦ *Ῥίου* (ἀκρωτηρίου τῆς Πελοποννήσου,) εἰς τὸ Αἴγιον (τῆς Πελοποννήσου ..... ὁ Κλέων ἦτο ἀλλαντοπώλης καὶ οὐχὶ ὡς πασίγνωστον βυρσοδέψης... καὶ ἄπειρα ἄλλα, τινὰ τῶν ὁποίων εὑρίσκει ὁ ἀναγνώστης διὰ μακρῶν εἰς τὰ ὑπ' ἀριθ. 35 καὶ 37 δελτία τῆς *Ἑβδομάδος* σταχυολογηθέντα ὑπὸ τοῦ δεινοῦ *Κυνοκεφάλου*.

*

Ἰδοὺ καὶ ἓν ἀνέκδοτον.

Λόγιός τις ἐρωτᾷ τὸν κ. Κόντον.

«Ἐν τῇ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ ποῖαν βιβλίον θεωρεῖτε ὡς τὸ ἀωνητότατον;»

Καὶ ὁ κ. Κόντος ἀπαντᾷ:

«Τὴν γραμματικὴν τοῦ Βερναρδάκη.»

* Σ. τῆς Ἑβδ. Ἡ ὀγκωδεστάτη ἀπάντησις πρὸ πολλοῦ εἶνε ἕτοιμη.

Μετὰ τινα χρόνον συναντᾷ ὁ κ. Κόντος τὸν αὐτὸν λόγιον καὶ τοῦ λέγει.

«Μὲ συγχωρεῖς φίλε μου! ὅταν σοὶ εἶπον ὅτι τὸ ἀνοητότατον βιβλίον εἶνε ἡ *γραμματικὴ* τοῦ Βερναρδάκη, δὲν εἶχον ὑπ' ὄψει ὅτι ὁ Βερναρδάκης *θὰ ἐξακολουθῇ νὰ γράφῃ*!...»

Ἂς μὴ ξενισθῶσιν οἱ ἀναγνῶσται τῆς φιλελευθέρας *Ἑβδομάδος* ἂν ἴδωσιν, ὅτι συνιστῶμεν εἰς τὴν κυβέρνησιν αὐστηρὰν ἐπίβλεψιν ἐπὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν Ἀγγλικανῶν ἱεραποστόλων, τῶν κοινῶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ «Μασόνων», ἀποκαλουμένων ἴσως διότι ἀναμασῶσιν αἰωνίως τὰ ῥήτὰ τοῦ Εὐαγγελίου. Διαβεβαιοῦμεν ὅτι τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα ἐνδιαφέρουσι τὴν *Ἑβδομάδα* μόνον ἐφόσον συνδέονται πρὸς τὰς ἐθνικὰς ἡμῶν παραδόσεις καὶ τὰ ὄνειρα.

Ἀκριβῶς δὲ περὶ τούτου πρόκειται ἐπὶ τοῦ προκειμένου καθότι, καθ' ἃς ἔχομεν ἀσφαλεστάτας πληροφορίας, οἱ Ἀγγλικανοὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἰδίως οἱ προσηλυτισθέντες *ἄθλιοι* ἕλληνες λίαν ἀνθελληνικῶς ἐργάζονται.

*

Ἀλλ' ἐνῷ ἐν τῇ δούλῃ Ἑλλάδι εἶνε ἐπίφοβοι, ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ εἶνε γελοῖοι. Χαριεστάτου δὲ θεάματος ἐστερήθησαν, ὅσοι δὲν ἀντελήφθησαν τῶν ὑπὸ τοὺς γηραιοὺς τοῦ Ὀλυμπιείου στύλους διαδραματισθέντων καὶ τοῦ τρόπου τῆς φυγῆς τοῦ ἱεραποστόλου Σώμερβιλ μετὰ τοῦ διαμηνύσαντος τοῦ βοηθοῦ του, ὅτε ὁ ποιητὴς *Παναγιώτης Συνοδινὸς*—ὁ τῶν Ἀθηνῶν—κατεκεραύνου αὐτὸν ὡς ἄλλος Ὀλύμπιος Ζεὺς κραυγάζων:

Ἀλλὰ εἰπέ μου, Πάτερ, πρὶν πρεσβῶ εἰς τὴν οὐσίαν,
Εἰς ποίαν προτεσταντικὴν ἀνήκεις ἐκκλησίαν;

Καλβινιστής, Λουθηρανὸς ἢ Σβεγκφελδιανίτης,
Κουάκερος, Χερχούντιος, Ἐπισκοπιανός,
Μεθοδιστής, Μενωνιστής, ἢ Σωσικιανίτης;
Μὴ εἶσαι Ἀναβαπιστὴς ἢ Ἀρμινιανός;
Ἐκ τῶν αἱρέσεων αὐτῶν, ἀπὸ φιλανθρωπίαν,
Εἰς τῶν Ζουλοῦ τοὺς γείτονας εὐαγγελίζεις ποίαν;

Ἡμεῖς οἱ ἡμιβάρβαροι τυφλώττομεν ἀκόμα
Εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν αὐτὴν Βαβυλωνίαν,
Καί... βλέπεις, σ' ἀκροώμεθα μὲ κεχηνὸς τὸ στόμα
ὡς πάσχοντα ἀκούοντες ἀπὸ μονομανίαν.
Τὴν Ἐκκλησίαν θέλομεν... συγχώρει τοὺς γελοίους,
ὡς παρελάβομεν Αὐτὴν ἀπὸ τοὺς Βασιλείους.

Ὑπὲρ τῆς Πίστεως αὐτῆς μαρτυρικὴ Θεότης
Ἔτάφ' εἰς τὸ Βυζάντιον· ἀλλ' ἐκ τοῦ Βυζαντίου
Μ' ἐν ἅλμα τῆς ἐκδήσεως Ἑλλὰς καὶ Ἀνθρωπότης,
Ἀνέστη ἐν τῇ Πίστει Της ἢ δι' Αὐτὴν πεσοῦσα
Καὶ εἶν' ἐκ μέσου τῶν Ἐθνῶν τῆς Πίστεως ἡ Μοῦσα.

Λοιπὸν κορεύου ἀλλαχοῦ, σοφὴ Ἀϊδεσιμότης,
Κ' εἰς τὴν Πατρῴαν Πίστιν μας ἄφες ἡμᾶς ἡσύχους.
Ὁ τελευταῖός μας ἀστός, ὁ ἔσχατος ἀγρότης
Τὸ Εὐαγγέλιον νοεῖ ὡς τοὺς ἁπλοῦς μου στίχους.

*

Ἀλλ' αὐτοὶ οἱ *Συνοδινοὶ* εἶνε φόβεροὶ ἄνθρωποι. Ἐνῷ ὁ ἐν Ἀθήναις κεραυνοβολεῖ τοὺς ἱεραποστόλους, ὁ ἐν Πάτραις *Ἡλίας*, καυτηριάζει τὴν κοινωνικήν μας κατάστασιν· ἐξελθὼν δ' ἐκ τῶν φυλακῶν, εἰς ἃς ἐρρίφθη ὡς ὑπὲρ τὸ δέον τῷ *φαρμάκῳ χρησάμενος* λέγει περὶ τῶν φυλακῶν τῆς Ἑλλάδος τὰ ἀμίμητα ταῦτα.

Ὁποῖαι βάσανοι φρικταὶ
τῆς ῥωμηοσύνης αἱ εἴρκαί!
Εἴρκτή, ἐδῶ 'στὸ πρότυπον βασίλειον σημαίνει:
τρώγλη στενόχωρος, ὑγρά, ζοφώδης, μολυσμένη·
κορέοι, ψεῖρες, κώνωπες καὶ βούτας δυσωδία,
καὶ ποντικοδαγκώματα, καὶ πόνοι, «κι' ἀγρυπνία·
ἐπιστατῶν κατάχρησις, ἀσπλάγχνων καὶ μπεκρίδων,
καὶ κόπανος στρατιωτῶν καὶ φαύλων ἀγουρωτήδων·
πηγὴ παντὸς νοσήματος καὶ τόπος τῆς ἀργίας,
σχολὴ ἐξαχρειώσεως καὶ πάσης κακουργίας·
εἰκὼν κατώτερον, ὑπαρῶν, ῥακενδυτῶν, ἀθλίων,
καὶ φρικαλέον σύμπλεγμα σκελέθρων ἀπαισίων·
κοιλὰς κλαυθμῶνος, κόλασις καὶ λάκκος ἀνοιγμένος,
ποῦ πέφτεις μέσα ζωντανὸς καὶ βγαίνεις πεθαμένος·

Ἡ πρὸς τὴν πεσοῦσαν κυβέρνησιν ἐπιδοθεῖσα αἴτησις τῆς Χριστιανικῆς ἀρχαιογικῆς ἑταιρείας ὅπως δοθῇ αὐτῇ κατάλληλος αἴθουσα ἐν τῷ πολυτεχνείῳ ἢ ἀλλαχοῦ, καὶ τοποθετηθῶσι τὰ *ἀνεκτίμητα κειμήλια*, ἅτινα ἡ ἰδιωτικὴ ἐργασία καὶ θυσία ἐντὸς τόσου μικροῦ διαστήματος συνέλεξεν, ἐπεστράφη ἤδη διὰ τῆς *Ἀστυνομίας* (!!) ἀπορριφθεῖσα!

Τί νὰ εἴπῃ τις περὶ τοῦ ἔθνους τούτου οὗτινος αἱ κυβερνήσεις πάντοτε πολεμοῦσι τοὺς κυβερνωμένους καὶ μαραίνουσι τὰ γόνατρα αὐτῶν;!...

Ἀγνοοῦμεν ἄνποτε Πλούταρχός τις θὰ εὕρῃ τινὰ ὁμοιότητα μεταξὺ Ἀλῆ-Πασᾶ καὶ Βίσμαρκ· ἂν εὕρῃ, ἡ ἰδέα δὲν ὀφείλεται εἰς αὐτόν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Γερμανικὴν παροικίαν ἀποστείλασαν πρὸς τὸν σιδηροῦν πρίγκιπα ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς τελευταίου ἑορτασθείσης ἑβδομηκονταετηρίδος αὐτοῦ *πολύτιμον δαμασκηνὸν ἀκινάκην, ἀνήκοντα ἄλλοτε εἰς τὸν αἱμοβόρον τῶν Ἰωαννίνων Πασᾶν*.

Ὁ Βίσμαρκ λαβὼν τὸ δῶρον εὐχαρίστησε διὰ τοῦ Πρεσβευτοῦ τὴν παροικίαν πρὸς τοῖς ἄλλοις γράψας ὅτι «ἐὰν δὲν σκοπῇ νὰ ἐπισείσῃ καθ' οἱουδήποτε πολεμίου τὸν ὡραῖον ἀκινάκην, οὐχ ἧττον ὁ ἀκινάκης οὗτος τοῦ διασήμου πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων θὰ καταλάβῃ τὴν ἐπίτιμον ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ὅπλων του θέσιν καὶ θὰ εἶνε δι' αὐτὸν εὐχάριστος ἀνάμνησις τῆς φιλόφρονος συμπαθείας τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ συμπατριωτῶν καὶ φίλων του.»

Ἡ ὁσημέραι καταπίπτουσα σημασία τῶν παρασήμων τοῦ Σωτῆρος ἡ πλησιάζουσα ν' ἀναδείξῃ *ἱππότας* τοὺς μὴ φέροντας τοιαῦτα, δεινὴν ὑπέστη *ὤθησιν πρὸς τὰ κάτω* διὰ τῆς ἀπονομῆς τοιούτου πρὸς τὸν βαρόνον Πακὶ τέως διευθυντὴν τοῦ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Πάτρας Σιδηροδρόμου, ἀποπεμφθέντα ἐπὶ ἀνικανότητι καὶ γνωστὸν καὶ διὰ τὸ σκαιὸν τοῦ χαρακτῆρός του καὶ διὰ τὰ δεδηλωμένα ἀνθελληνικὰ αἰσθήματά του.

Ὡς μὴ προσκληθέντες εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ *οἴνου*, τοῦ *ζύθου* καὶ τοῦ *οἰνοπνεύματος* ἐπιτροπὰς παραπονοῦνται καὶ ὑπογράφουσιν, ὡς λέγεται, ἀναφορὰν, χιλιάδας ὑπογραφῶν φέρουσαν, οἱ ἐν Ἀθήναις *οἰνοπόται καὶ ζυθοπόται*.

Καὶ δικαίως παραπονοῦνται προκειμένου περὶ μεταρρυθμίσεως φόρου ἐπιβαλλομένου εἰς τοὺς καταναλωτάς.

Ἀκοῦτ' ἐκεῖ! νὰ μὴ ἐρωτηθῶσιν *οἱ μᾶλλον φορολογούμενοι!*

Τῆς καλῆς συναδέλφου «*Σιὼν*» τὰς στήλας πληροῖ κατ' αὐτὰς λίαν ἐνδιαφέρον τοὺς *διαβολικοὺς* χρόνους ἡμῶν ζήτημα.

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. Δ. Κωνσταντινίδης ἐρωτᾷ τὸν σεβασμιώτατον συντάκτην τῆς «*Σιὼν*»: «*Θὰ ἐπιτραπῇ παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ συγγνώμη τῷ Διαβόλῳ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἤθελε προσπέσει αὖθις εἰς τοὺς πόδας τοῦ Κριτοῦ καὶ ζητήσῃ τοιαύτην;*» Καὶ ἡ σύνταξις ἀναγκάζεται κατὰ τὰ παρ' αὐτῇ παραδεδεγμένα ν' ἀπαντήσῃ. Ἰδοὺ δὲ τῆς μακρᾶς ἀπαντήσεως τὸ συμπέρασμα.

«Ὁ διάβολος ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ ἀτενίσῃ εἰς τὸ ἀγαθόν κτλ.» Ὁ διάβολος θὰ ἀποκριθῇ εἰς τὸν Θεὸν κατὰ τὸν Μίλτωνα, «προτιμῶ νὰ ἦμαι πάντοτε βασιλεὺς εἰς τὴν κόλασιν, ἢ νὰ ἦμαι ὑπόδουλος εἰς τὸν οὐρανόν»...

Ἀκουσατέ τα, βασιλεῖς καὶ βασίλισσαι τῆς κολάσεως!....

ΕΒΔΟΜΑΣ

Σάββατον. Αἱ τιμαὶ τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων ἐβελτιώθησαν. — Ἐν ὀκουργίῳ συμβουλίῳ, συνδιασκεφθέντι περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως, ἀπεφασίσθη ὁ καταρτισμὸς τῶν ἐπιτροπῶν διὰ τὴν σύνταξιν τῶν περὶ τροπολογίας τῶν φορολογικῶν νόμων νομοσχεδίων. — Κυριακή. Συνῆλθεν ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν οἰκονομικῶν ἡ πρώτη ἐπιτροπὴ ἡ συσκεφθησομένη ἐπὶ τοῦ νόμου περὶ φόρου ἐπὶ τῶν οἰνοπνευμάτων καὶ τοῦ ζύθου συνισταμένη ἐξ ἐπιστημόνων, παραγωγέων καὶ ἐμπόρων. — Δευτέρα. Ἡ δαπάνη τῆς ἀνεγερθησομένης ἐθνικῆς βιβλιοθήκης κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ κ. Χάνσεν θ' ἀνέλθῃ εἰς 2,500,000 φράγκων, ὧν τὸ 1,000,000, κατέβαλεν, ὡς γνωστόν, ὁ φιλογενὴς Βαλλιάνος. — Ἡ ἱερὰ σύνοδος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου ἐχειραφέτησε τὴν ῥωμαικὴν ἐκκλησίαν. — Συνῆλθεν ἐν τῷ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείῳ καὶ ἡ συσκεφθησομένη ἐπὶ τοῦ φόρου τοῦ οἴνου ἐπιτροπὴ ἀποτελοῦμενη ἐξ ἐπιστημόνων, γεωκτημόνων καὶ οἰνοπαλῶν. — Τρίτη. Ἀφίκετο ὁ νέος πρεσβευτὴς τῆς Μεγάλης Βρετανίας. — Ἀπεφασίσθη ὅπως τὸ παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος Πειραιῶς κανονιοστάσιον ἀποδίδῃ τοὺς κεκανονισμένους διὰ πυροβολισμῶν χαιρετισμούς. — Τετάρτη. Τὰ πρὸς ἀνάκλησιν τῶν πρίσδεων διατάγματα ἐκδίδονται ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ Βασιλέως (τὴν Κυριακήν), ὅπως κηρύξῃ τὴν ἔναρξιν τῆς νέας βουλευτικῆς περιόδου. — Ὁ κ. Κατσανδρῆς διωρίσθη! — Διελύθησαν τὰ ἰδιαίτερα τυπογραφεῖα τῶν διαφόρων ὑπουργείων καὶ συνηνώθησαν εἰς τὸ Ἐθνικόν. — Πέμπτη. Οἱ ἔλεγκται καὶ οἱ πάρεδροι τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου ἐνετάλησαν νὰ προβῶσιν εἰς ἐξέλεγξιν τῆς διαχειρίσεως τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ καὶ τῷ Πειραιεῖ ταμιῶν, τελωνῶν, διευθυντῶν λογιστηρίου διαχειριστῶν τοῦ στρατοῦ καὶ παντὸς ἐν γένει ὑπόλογου. — Παρασκευή. Μετετέθησαν ἐναλλὰξ οἱ παρ' ἡμῖν ἐξαγγελεῖς Κερκύρας καὶ Ἀθηνῶν κ. κ. Ν. Ῥάδος καὶ Γ. Μπένης. — Γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργείου διωρίσθη ὁ ἀντιπλοίαρχος κ. Κ. Σαχτούρης. — Ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Βοσσὲρ κατηρτίσθη σχέδιόν τι περὶ ὀργανώσεως τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ.

Η ΑΦΕΛΗΣ

[Μυθιστορία τῆς κυρίας Henry Gréville]

Συνέχεια· ἴδε σελ. 199

Ἡ κυρία Βρετὲλ, πολλάκις συνεκινεῖτο ἐκ τῆς τύχης τοῦ συζύγου· ὁ κ. Βρετὲλ ὅμως, μεθ' ὅλον τὸ ἧκιστα ἐκδικητικὸν τοῦ χαρακτῆρός του, ἀπεφαίνετο ὅτι ἦτο ἄξιος αὐτῆς ὑποστηριζόμενος εἰς τοῦτο καὶ ὑπὸ τῆς κυρίας Ἀγκλοᾶ, ἥτις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὡμίλει μετ' ἰδιαιτέρας ὄλως ζωηρότητος.

Αἱ ἡμέραι, καθ' ἃς αὕτη ἀφίνετο εἰς τὸν ῥοῦν τῶν ἐπὶ τῆς οἰκογενείας Δυβὰλ σκέψεών της ἦσαν ἡμέραι ἑορτῆς εἰς τοὺς γείτονάς της. Ἡ Ῥόζα ἀνεκάγχαζεν, ἡ κυρία Βρετὲλ, διισταζουσα κατ' ἀρχάς, ἐμειδία ἐπὶ τέλους καὶ ὁ Ῥέγιερ δὲ αὐτὸς δὲν ἠδύνατο νὰ συγκρατήσῃ τὸν γέλωτα πρὸ τῆς ὑπερτάτης κωμικότητος τῶν σκηνῶν, ἃς ἐπενόει ἡ θεία του.

— Εἶνε εὐτύχημα, ὅτι δὲν ἔχομεν ἐδῶ δεσποινίδας, εἶπεν ἑσπέραν τινά, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ κυρία Ἀγκλοᾶ κατεπέτασσε τὴν αὐλαίαν ἐπὶ πέμπτης τινὸς πράξεως, καθ' ἣν ὁ ἔνδοξος ἐργολάβος, γενόμενος πεντηκοντούτης, ἔφθανεν εἰς τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα, ὁδηγούμενος ὑπὸ τῆς ἀσφαλοῦς καὶ πεπειραμένης χειρὸς τῆς γυναικός του, ἥτις εἶχε συλλάβει τὸ σχέδιον νὰ ἐνεργήσῃ νὰ παρασημοφορηθῇ ὑπὸ πάντων τῶν ξένων ἡγεμόνων.

— Ἀληθεια, εὐτύχημα εἶνε, ἀπήντησεν ἀμέσως ὁ κ. Βρετὲλ· διότι ἠξεύρομεν τί ἀξίζουν ἀπὸ ἐκείνην ὅπου εἴχαμεν. Ἀλλά, ἀγαπητὴ κυρία, πιστεύετε ὅτι ἡ ἀνόητη αὐτὴ εἶνε πράγματι τόσῳ πονηρά;

— Ἔ! γειτονά μου, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἶνε πονηρὰ διὰ νὰ ἀποταθῇ εἰς ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι εἶνε τοιοῦτοι, ἀπεκρίθη ἀποφθεγματικῶς ἡ κυρία Ἀγκλοᾶ. Εἶνε ζήτημα θάρρους μόνον.

— Δὲν ἠξεύρω, θεία μου, παρεμήρησεν ἡ Ῥόζα, ἐὰν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος τῆς πρωτοβουλίας· μοῦ φαίνεται ὅτι εἶνε πολὺ δειλή...

— Νομίζεις; Περίμενε νὰ τῆς καρφωθῇ ἡ φιλοδοξία! Ἔπειτα, δειλή.... Διὰ νὰ κάμῃ κατὰ τοῦ συζύγου σου τὴν ἔφοδον, τὴν ὁποίαν γνωρίζεις, μοῦ φαίνεται ὅτι ἐχρειάζετο κάποια πρωτοβουλία, διότι ἐκτὸς ἐὰν ἡ πρωτοβουλία προῆλθεν ἀπὸ αὐτόν....

Ἡ μικρὰ ὁμήγυρις ἐξερράγη εἰς γέλωτας, παρατηροῦσα τὸν Ἐδμόνδον.

— Ἐπὶ τέλους, εἶπεν οὗτος, τὴν ἐξεφορτωθήκαμε.

— Δὲν εἴμεθα βέβαιοι ἀκόμη! παρετήρησεν ἡ κυρία Ἀγκλοᾶ, μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ κινήματος τοῦ δείκτου αὐτῆς.

— Πῶς, δὲν εἴμεθα βέβαιοι;

— Δὲν εἴμεθα διόλου βέβαιοι. Γνωρίζω αὐτὸ τὸ εἶδος τῶν γυναικῶν. Δὲν ἔχουν καμμίαν πίστιν, ἀλλὰ μόνον ἰσχυρογνωμοσύνην, ἡ ὁποία διὰ τοὺς ἐπιπολαίους ἀνθρώπους ἀντικαθιστᾷ ἐνίοτε τὴν πρώτην. Ἐάν, κατὰ ἀπίθανόν τινα σύμπτωσιν περιστάσεων, εἴχατε σεῖς, ὁ ἀνεψιός μου, τὴν εὐτυχίαν νὰ γίνετε σύζυγός της, δὲν πιστεύω ὅτι θὰ σᾶς ἦτο πιστοτέρα κατὰ προτίμησιν· γνωρίζω ὅμως καλῶς ὅτι μὴ ὢν σύζυγός της εἶσθε ἐκτεθειμένος εἰς νέας ἀποπείρας....

Γενικὴ φαιδρότης ἐπέστεψε τὰς τελευταίας λέξεις τῆς κυρίας Ἀγκλοᾶ.

— Ὦ θεία μου! ἀνέκραξεν ἡ Ῥόζα, βλέπετε τὰ πράγματα πολὺ ἐξωγκωμένα· δὲν εἶνε δυνατόν. Ἔπειτα ἀπὸ ὅσα συνέβησαν....

— Δὲν θέλεις νὰ μὲ πιστεύσῃς; ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ἀγκλοᾶ συνοφρουομένη κατὰ τρόπον προδίδοντα παρ' αὐτῇ μεγίστην ἐσωτερικὴν ἱλαρότητα· στοιχηματίζεις λοιπόν;

— Στοιχηματίζω ἐγώ! εἶπεν ὁ Ἐδμόνδος μετὰ ζωηρότητος. Διότι, θεία μου, μὲ παριστᾶτε ὡς πρόσωπον καταδιωκόμενον, πρᾶγμα, διὰ τὸ ὁποῖον ἐντόνως διαμαρτύρομαι....

— Θὰ χάσετε, ἀνεψιέ μου! ἀπήντησεν ἡ κυρία Ἀγκλοᾶ, χωρὶς ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῆς φαιδρότης νὰ παύσῃ ἐπιτεινομένη. Τί εἶνε τὸ στοίχημα;

— Ἕνα ταξεῖδι εἰς τὴν Ἰταλίαν! εἶπεν ἡ Ῥόζα.

— Σύμφωνοι. Ἐὰν χάσω, σᾶς πέρνω ἐγὼ καὶ τοὺς δύο. Ἐὰν χάσετε, μὲ παίρνετε σεῖς. Οὕτως εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ κάμωμεν τὸ ταξεῖδι, ὅ,τι καὶ ἂν συμβῇ.

— Ἀλλὰ πρέπει νὰ θέσετε προθεσμίαν, παρετήρησεν ὁ κ. Βρετέλ.

— Πέντε ἔτη! εἶπεν ὁ Ῥέγιερ.

— Δύο μόνον! ἀπήντησεν ἡ κυρία Ἀγκλοᾶ καὶ πάλιν εἶνε πολλά.

— Θεία μου! Μόλις θὰ εἶνε εἴκοσιν ἐτῶν, καὶ ὑποθέτετε ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν....

— Θὰ πᾶμε εἰς τὴν Ἰταλίαν, διέκοψεν εὐθύμως ἡ ἀγαθὴ κυρία. Ἐννοεῖς ὅτι δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ περιμένω τὴν ὁριστικὴν ἀποτυχίαν σας διὰ νὰ κάμωμεν αὐτὸ τὸ ταξεῖδι. Τί εὐχαρίστησιν ποῦ θὰ λάβω! Καὶ μὲ ἔξοδά σας, ἀνεψιέ μου, θὰ εἶνε διπλασίως εὐχάριστον!

Τὸ στοιχῆμα τοῦτο ἐχρησιμεύσευν ὡς θέμα πλέον ἢ μιᾶς ἑσπερίδος, ἡ κυρία δ' Ἀγκλοᾶ ἤντλησεν ἐξ αὐτοῦ τὰς φαιδροτέρας ἐμπνεύσεις.

Ὁ Μυριὲ προέβαινεν ἐν τούτοις ἐν τῇ πολιορκίᾳ του· ἡ Δινόρα δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ χωρισθῇ αὐτοῦ· τὸν ὠνόμαζεν ἁπλῶς Μυριὲ καὶ ἐλάμβανε τὸν βραχίονά του μόνη καὶ ἄνευ τινὸς προσκλήσεως· δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ βραχίονος τούτου, διότι θὰ διέψευδεν οὕτω τὴν περὶ ἀφελείας φήμην της, ἀλλ' ἄφινε τὴν χεῖρά της νὰ στηρίζηται ἐπὶ καρδίας, ἥτις πολλάκις εἶχε κτυπήσει δι' ἄλλας.

Ὑπῆρχον ἐλπίδες ἄνευ τῆς παρουσίας τῆς κυρίας Γερβοᾶ, ὁ ἀρχιτέκτων ἦτο πεπεισμένος ὅτι ταχέως αὗται θὰ μετεβάλλοντο εἰς πραγματικότητα· ἀλλὰ πῶς νὰ γίνῃ ἡ ποθητὴ αὕτη πραγματοποίησις μὲ τὰ δύο ἀεικίνητα ἐκεῖνα παιδία, ἅτινα εἰς πᾶσαν στιγμὴν ἐξήρχοντο ἀπὸ πάσης ὀπῆς καὶ ῥωγμῆς ὡς διάβολοι! Ὅταν δὲν ἐφαίνοντο αὐτὰ ἐνεφανίζετο ἡ μήτηρ των, καὶ εἰς τὰς μᾶλλον ἀπροόπτους ὥρας καὶ θέσεις. Ὁ Μυριὲ ἤρχισε νὰ τὴν στέλλῃ εἰς τὸν διάβολον. Ἀλλ' ὁ διάβολος προσεποιεῖτο τὸν κωφόν, ἴσως διότι δὲν τῷ ἔλειπε πελατεία.

— Δὲν θὰ ἠμπορέσω λοιπὸν ποτὲ νὰ τὴν εὕρω μίαν στιγμὴν μόνην; ἐσκέπτετο ὁ ἀρχιτέκτων, ὅστις ἐπεδίωκε τὸν ἀναληφθέντα σκοπὸν μετὰ πάθους πλέον τοῦ δέοντος ὑπερβολικοῦ. Μετὰ συνομιλίαν ἑνὸς τετάρτου θὰ τὴν ἔπειθα νὰ κάμῃ, δὲν ἠξεύρω καὶ ἐγὼ τί!

Ὁ Μυριὲ ἐνόμιζεν ὅτι ἐγνώριζε καλῶς τὰς γυναῖκας, ἰδιαιτέρως δὲ αὐτὴν· ἠπατᾶτο μεγάλως ὅμως· ἀξίωμά τι, ἄλλως, ἀποφαίνεται ὅτι ὅστις νομίζει ὅτι γνωρίζει τὰς γυναῖκας, διὰ τοῦτου ἀκριβῶς ἀποδεικνύει ὅτι οὐδόλως τὰς ἐννοεῖ.

Ἡμέραν τινά, ἐν τούτοις, ἐνόμισεν ὅτι ἔφθασεν εἰς τὴν ἀπὸ μακροῦ ἀναμενομένην ποθητὴν στιγμήν· σχεδὸν δὲ καὶ ἔφθασε.

Ὁ Δυβὰλ ἀνεχώρησε διὰ τῆς πρωϊνῆς ἀμαξοστοιχίας· ὁ Μυριέ, ὅστις ἐπρόκειτο κατ' ἀρχὰς νὰ ἀναχωρήσῃ μετ' αὐτοῦ, τῷ ἀνήγγειλε, περὶ τὴν ὀγδόην, ὅτι θὰ ἀπήρχετο διὰ τῆς ἑσπερινῆς ἀμαξοστοιχίας, καὶ ὁ ἐργολάβος, εὔπιστος καὶ εὔθυμος πάντοτε, ἀνεχώρησε μόνος.

Ὁ φίλος του καὶ εὐεργετημένος παρ' αὐτοῦ ἔμεινεν ἐν τῷ ἑστιατορίῳ μετὰ τῆς Δινόρας, ἥτις ἐλάμβανε τὴν σοκολάταν της ἐν τῇ μᾶλλον προκλητικῇ πρωϊνῇ ἀτημελησίᾳ.

Τὸ ἤρεμον ἑστιατόριον ἦτο κατάλληλον διὰ τὴν ποθητὴν συνέντευξιν. Ἡ κυρία Γερβοᾶ δὲν εἶχεν ἐμφανισθῇ καὶ τὰ παιδία ἔκαμναν εἰς τὴν παραλίαν τὸ πρωϊνὸν λουτρόν των....

— Δινόρα, εἶπεν ὁ Μυριέ, ὅστις οὐδόλως ἠγάπα τὴν σοκολάταν, ἐν ἔτος ἔχομεν νὰ ὁμιλήσωμεν ἐλευθέρως μαζῆ....

Ἡ νεαρὰ γυνή, ἥτις ἐξηκολούθει ῥοφῶσα τὴν σοκολάταν της, ὕψωσεν ἐπ' αὐτοῦ τὰς δύο μυοσωτίδας χωρὶς νὰ διακόψῃ τὴν ἐργασίαν ταύτην.

— Ἕν ἔτος, καὶ ἔκτοτε μοῦ συνέβησαν πολὺ δυσάρεστα πράγματα.

Αἱ μυοσωτίδες ἐταπεινώθησαν μέχρι τοῦ βάθους τοῦ κυαθίσκου.

— Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ἀγνοῆτε τί αἰσθάνομαι, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀρχιτέκτων.

Ὄχι, δὲν τὸ ἠγνόει προφανῶς, ἀφοῦ οἱ ἀγνοὶ ὀφθαλμοὶ ἐπληρώθησαν αἰδήμονος τινος ταραχῆς.

— Δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ ὁμιλήσω ἐπί τινας στιγμὰς μαζῆ σας; Ἔχω πόσα πράγματα νὰ σᾶς εἴπω!

— Ἠμποροῦμε νὰ τὰ εἰποῦμεν εἰς τὸ Παρίσι, εἶπεν ἡ κυρία Δυβὰλ διὰ τοῦ ἀφελοῦς ἤθους της. Εἰς τὸ σπῆτι αὐτὸ δὲν ἔχει κάνεις καμμίαν ἡσυχίαν. Ἀλλὰ θὰ εἶμαι ἡσυχωτέρα εἰς τὸ ἰδικό μου αὐτὸν τὸν χειμῶνα. Ἔπειτα θὰ ἔχω ὡρισμένην ἡμέραν διὰ τὰς ἐπισκέψεις μου· καὶ θὰ εἴσθε βέβαιοι ὅτι θὰ μὲ εὕρητε.

Ὡρισμένην ἡμέραν! μὲ ἠδύσματα καὶ μαδέραν! Πολὺ ὡραῖα θὰ προώδευον, οὕτω, αἱ ἐμπιστευτικαὶ συνδιαλέξεις τοῦ Μυριέ!

Ἀλλ' οὐδόλως ἐταράχθη ἐπὶ τούτῳ. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων καλῶν φί-

λων, αἱ πολλαὶ ἐξηγήσεις ἦσαν περιττάι, ἑκάστου αὐτῶν ἐννοοῦντος τὸν ἕτερον λίαν εὐκόλως.

— Ἄ! ὑπέλαβεν ὁ ἀρχιτέκτων, ἐλησμόνησα νὰ σᾶς εἴπω ὅτι μετῴκησα τὴν 15 Ἰουλίου.

— Μπᾶ; εἶπεν ἡ Δινόρα. Καὶ ποῦ μένετε τώρα;

— Εἰς τὴν ὁδὸν Ῥοσέ, ἀριθ. 166... ἀπήντησεν οὗτος μετ' ἀδιαφορίας.

— Δὲν εἶνε μακρὰν ἀπὸ τὸ σπῆτί μας, εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνή.

— Εἶνε πολὺ πλησίον· ἐλογάριασα δὲ ὅτι ἠμπορῶ νὰ ἔρχωμαι νὰ σᾶς βλέπω καθ' ἑκάστην, χωρὶς νὰ περνῶ ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς δρόμους ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα.

— Νόστιμον εἶνε αὐτό! εἶπεν ἡ ἀφελής.

Ἡ κυρία Γερβοᾶ εἰσῆλθε μετὰ τῶν αἰσθημάτων μητρός, κοιμηθείσης μίαν ὥραν ὑπὲρ τὸ δέον. Ἐν τούτοις τὸ ἀπαθὲς τῆς θυγατρός της ἦθος ὤφειλε νὰ τὴν καθησυχάσῃ. Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ τὴν ἐτάραζέ πως, ἦτο ἡ αἰφνιδία σκυθρωπότης τοῦ Μυριέ. Ἀλλὰ διατί ἤρχετο ἐν τοιαύτῃ ψυχολογικῇ στιγμῇ νὰ τῷ διακόψῃ τὸν λόγον;

Ἡ κυρία Γερβοᾶ ἔλαβε κυαθίσκον σοκολάτας, ἀλλ' ἄνευ πολλῆς ὀρέξεως· προεμάντευεν ὅτι ὑπὸ τὸν λίθον ἐκοιμᾶτο σκορπίος καὶ ἠσθάνετο ἑαυτὴν ἀνήσυχον. Τὰ παιδία της εἰσῆλθον πιναλέα, σχεδὸν ταὐτοχρόνως, καὶ ὁ Μυριὲ ἀπῆλθε παράυτα, πρᾶγμα, ὅπερ ἦτο προφανὲς λάθος.

Τὴν δείλην τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἐνῷ ἡ Δινόρα καθημένη παρὰ τὴν παραλίαν καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν κόμψοῦ περιπτέρου ἐκ κλάδων λύγου, προσεποιεῖτο ὅτι ἐξετέλει περίπλοκα ποικίλματα ἐπὶ ῥαφιδευτοῦ τινος τριχάπτου, ἡ κυρία Γερβοᾶ ἐφρούρει ἐπιμελῶς πέριξ τοῦ περιπτέρου.

— Μητέρα, τῇ εἶπεν ἐπὶ τέλους ἡ θυγάτηρ της, δὲν ἠμπορεῖς νὰ μείνῃς ἡσυχος.

— Περιπατῶ διὰ νὰ μοῦ περάσῃ ὁ πονοκέφαλος, ἀπεκρίθη ἡ σώφρων μήτηρ· αἰσθάνομαι μάλιστα τὸν ἑαυτόν μου πολὺ καλλίτερα.

Δὲν ἐψεύδετο, διότι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπαγρυπνήσεώς της ἐπεφαίνετο ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς Λέσχης, ὅπου ἡ Δινόρα δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἴδῃ.

— Ἔχω νὰ σᾶς ὁμιλήσω, κύριε Μυριέ, εἶπεν ἐν μεγίστῃ ἀξιοπρεπείᾳ ἡ μήτηρ.

— Εἰς τὰς διαταγάς σας, κυρία! εἶπεν ὁ ἀρχιτέκτων φιλοφρόνως.

— Θὰ σᾶς ἐκφρασθῶ εἰλικρινῶς, κύριε! Ἐρωτεύεσθε τὴν κυρίαν Δυβάλ.

— Ὦ! κυρία! διεμαρτυρήθη ὁ κατηγορούμενος ὑψῶν τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν οὐρανὸν μετ' ἐκπλήξεως.

— Ἐννοεῖτε ὅτι ἂν δὲν ἤμην βεβαία, δὲν θὰ σᾶς τὸ ἔλεγα, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Γερβοᾶ. Ἔ! λοιπὸν πρέπει νὰ λησμονήσωσιν αὐτὸ τὸ πάθος σας. Δὲν θὰ ἐπιτρέψω ποτὲ νὰ ἀπομακρυνθῇ ἡ κόρη μου ἀπὸ τὰ καθήκοντά της.

— Ἀγαπητὴ κυρία, διέκοψε σοβαρῶς ὁ Μυριέ, κάποιος θὰ μὲ ἐσυκοφάντησεν. Ἡ κυρία Βρετέλ, ἡ ὁποία δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὲ ὑποφέρῃ, θὰ σᾶς εἴπῃ...

— Δὲν βλέπομαι ποτὲ μὲ τὴν κυρίαν Βρετέλ, ἀπήντησεν ἡ μήτηρ τῆς Δινόρας. Ἡ κόρη μου, διὰ νὰ μὴ δυσαρεστήσῃ τὸν σύζυγόν της, ἐνόμισεν ὅτι ἔπρεπε νὰ συνδέσῃ ἐκ νέου σχέσεις μὲ τὴν οἰκογένειαν αὐτήν· ἀλλὰ μὲ ἐμὲ εἶχε πολὺ σοβαρῶς δυσαρεστηθῆ ὥστε... Τὸ ζήτημα δὲν εἶνε αὐτό. Ἐρωτεύεσθε ἀναφανδὸν τὴν κυρίαν Δυβὰλ καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὸ ἐπιτρέψω αὐτό. Ἡ κόρη μου εἶνε πολὺ ἄπειρος καὶ ἡ διαγωγή σας αὐτὴ εἶνε μέγας κίνδυνος δι' αὐτήν, ὄχι τόσον διὰ τὰ αἰσθήματά της, περὶ τῶν ὁποίων εἶμαι βεβαία, ὅσῳ διὰ τὴν ἰδέαν τὴν ὁποίαν εἶνε δυνατὸν νὰ συλλάβῃ ὁ κόσμος..... Μὲ ἐννοεῖτε;

— Σᾶς ἐννοῶ, ἀπήντησεν ὁ Μυριέ. Ἐὰν μέχρι τοῦδε εἶχά ποτε τὴν ἀπρονοησίαν νὰ ἐκφράσω ἀνεπιφυλάκτως τὸν θαυμασμόν μου, τοῦ λοιποῦ δὲν θέλει ἐπαναληφθῆ αὐτό. Ὁ Δυβὰλ εἶνε φίλος μου καὶ πρέπει νὰ μὴ τὸν δυσαρεστήσω εἰς τίποτε.

— Ἐὰν εἶνε φίλος σας, τόσῳ τὸ καλλίτερον! εἶπεν ἡ κυρία Γερβοᾶ ἀνυπομονοῦσα· σᾶς λέγω καθαρὰ καὶ στρογγυλὰ ὅτι συμπεριφέρεσθε πρὸς τὴν κόρην μου μὲ τρόπον, ὁ ὁποῖος δὲν μοῦ ἀρέσει, καὶ ἐὰν αὐτὸ ἐξακολουθήσῃ, θὰ εἰδοποιήσω τὸν γαμβρόν μου.

— Δὲν θὰ τὸ κάμετε αὐτό, ἀγαπητὴ κυρία, ἀντέστη ὁ Μυριὲ παρατηρῶν αὐτὴν πλαγίως. Θὰ ἐβλάπτετε οὕτω τὴν κόρην σας μεγάλως, χωρὶς νὰ ζημιώσετε ἐμὲ σπουδαίως. Ὁ Δυβὰλ καὶ ἐγὼ ἔχομεν κοινὰ συμφέροντα· καὶ δὲν μαλώνει κάνεις μὲ φίλον, τοῦ ὁποίου δυνατὸν νὰ λάβῃ τὴν ἀνάγκην· ἡ κυρία Δυβὰλ θὰ ἐπέτρεπε αὐστηρότερον, ἴσως κατὰ τρόπον προσβλητικόν· ἀλλ' ἐγὼ ἔχω ἡσύχον τὴν συνείδησίν μου καὶ ὅ,τι θὰ προσέβαλε τὴν δικαίαν φιλαυτίαν τῆς συζύγου θὰ συνεχωρεῖτο εὐκόλως παρὰ τοῦ φίλου εἰς τὸν ἐξ ἀδίκων ὑπονοιῶν ταραχθέντα σύζυγον.

— Πολύ, καλά! εἶπεν ἡ κυρία Γερβοᾶ ἠγανακτημένη, ὠργισμένη κυρίως, διότι διεξήγαγεν ἀνεπιτυχῶς τὴν ὑπόθεσιν· θὰ γίνῃ ὅπως τὸ θέλετε. Δὲν θὰ προστατεύσω ἐγὼ αἰσθήματα, ἅτινα εἶνε δυνατὰ νὰ ἐκθέσωσι τὴν κόρην μου, σᾶς εἶπα. Εἰς τὴν παραμικρὰν ὑπόνοιαν, θὰ εἰδοποιήσω τὸν γαμβρόν μου, καὶ θὰ τὰ ξεδιαλύσετε οἱ δύο σας, ὅπως νομίζετε καταλληλότερον.

Λέγουσα ταῦτα, ἔστρεψε τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἀρχιτέκτονα, ὅστις ἔμεινε κατέναντι τῶν βράχων. Ἐγνώριζε τοὺς λίθους καλῶς, καὶ οὗτοι οὐδὲν εἶχον νὰ τῷ ἀνακοινώσωσιν· ἔστρεψε λοιπὸν τὰ νῶτα καὶ ἐπανῆλθε πρὸς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον.

Ταῦτα πάντα ἐν τούτοις ἐνέβαλλον αὐτὸν εἰς σκέψεις, διότι ἡ κυρία Γερβοᾶ ἐφαίνετο προφανῶς ὅτι ἦτο ἐπίσης εἰλικρινὴς ὡς καὶ εὔτολμος, ὑποτιθεμένου δὲ ὅτι δὲν θὰ ἐπραγματοποίει τὰς ἀπειλάς της, ἤθελεν εἶναι οὐχ' ἥττον ἀληθὴς ἐφιάλτης. Προτιμότερον λοιπὸν νὰ ἀναμένῃ τὴν ἐπάνοδον εἰς Παρισίους, τὴν θελκτικὴν ταύτην πόλιν, τὴν τόσῳ καταλληλον, ἥτις περιεῖχεν ἑπτὰ διαφόρους δρόμους, ἄγοντας ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ ἀρχιτέκτονος εἰς τὸ ἄσυλον τῆς ἀφελοῦς.

Ἀνεχώρησε λοιπὸν διὰ τῆς ἑσπερινῆς ἀμαξοστοιχίας, ἐπανεῦρε τὸν Δυβάλ, τῷ παρέσχε δύο ἐπὶ πλέον μικρὰς ἐκδουλεύσεις ἐντὸς τῆς ἡμέρας, δι' ὃ προσεκλήθη εἰς γεῦμα ἐν ἑστιατορίῳ, ὅπου συνήθως τρῴγει τις πολὺ καλῶς, καὶ ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας ταύτης ὅπως συσφίγξῃ ἐπὶ μᾶλλον τοὺς δεσμοὺς τῆς προσφάτου, ἀλλὰ στενῆς ἤδη, ταύτης φιλίας. Πρὸς τούτοις δὲ δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Διέππην.

Ἡ Δινόρα μετά τινας ἡμέρας κατελήφθη ὑπὸ τοιαύτης ἀνίας, ὥστε προετίμησε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Παρισίους. Ἡ παρουσία τῆς μητρός της τῇ εἶχε καταστῆ ἀφόρητος, ἀρότου αὕτη δὲν ἔλειπεν, εἰς πᾶσαν περίστασιν, νὰ κακολογῇ τὸν Μυριέ.

Ἀθῳοτέρα τῆς θυγατρός της, ἡ ἀγαθὴ μήτηρ ἐφαντάζετο ὅτι ἀποσπᾷ τις τὴν προσοχὴν μιᾶς γυναικὸς ἀπό τινος, εἰκονίζων αὐτὸν διὰ τῶν μελανωτέρων χρωμάτων. Τοῦτο ἐπιτρέπει νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι ἡ κυρία Γερβοᾶ δὲν εἶχε μελετήσει κατὰ βάθος τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Ἡ ἐπῳδός, ἥτις κατεκρεούργει τὸν Μυριὲ δεκαπεντάκις τῆς ἡμέρας, εἶχε κατορθώσῃ νὰ βεβαιώσῃ μόνον τὴν Δινόραν περὶ τῶν αἰσθημάτων τῆς μητρός της καὶ συνεπῶς νὰ ἐμπνεύσῃ αὐτῇ ἰσχυρότερον τὴν ἰδέαν ὅτι ἔπρεπε νὰ διασώσῃ τὰ φρονήματά της ἀκέραια.

Ἡ κυρία Γερβοᾶ, ἥτις ἦτο λίαν εὐχαριστημένη ἐν Διέππῃ, ἔμεινεν αὐτόθι μετὰ τῶν τέκνων της. Ἀλλ' ἡ Δινόρα συμπαρέλαβε τοὺς ὑπηρέτας της. Μετὰ τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὡρῶν ζωὴν τοῦ ξενοδοχείου ἡ μήτηρ ἐπανῆλθε μετὰ τῶν τέκνων της ἔντρομος διότι αὕτη ἐστοίχιζε πλέον τῆς ἐν τῷ οἴκῳ. Ἡ κόρη της ἐγέλασε διὰ τοῦτο ἀρκετὰ ὑπὸ τὸ χεῖλος· εἶχεν ἐκ τῶν προτέρων προμαντεύσει ὅτι θὰ ἀπήλαυε τῆς ἁπλῆς καὶ ἀθῴας ταύτης εὐχαριστήσεως, καὶ ἔκτοτε ἤρξατο διαγουσα τὴν ζωήν, ἣν εἶχε παραδεχθῆ τὸν παρελθόντα χειμῶνα.

ΚΣΤ'.

Ἑσπέραν τινὰ τοῦ Δεκεμβρίου, ἡ κυρία Δυβὰλ ἐσκέπτετο καθημένη μόνη παρὰ τὴν πυράν. Πρό τινων ἡμερῶν εἶχεν ἑορτάσει τὴν ἐπέτειον τοῦ γάμου της, καί, συγκεφαλαιοῦσα τὸν ἕκτοτε βίον της, παρετήρει ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δὲν εἶχεν ἐμπλησθῆ εὐδαιμονιῶν.

Ὁ σύζυγός της ἐγευμάτιζεν ἔξω,—παρά τινι ἀρχιτέκτονι μετ' ἄλλων ὁμοτέχνων. — Προετίμα τοῦτο παρὰ νὰ τὸν ἔχῃ ἀντικρύ της, ἐν τῷ μεγάλῳ ἑστιατορίῳ των ὅπερ ἦτο πολὺ εὐρὺ διὰ τοὺς δύο· ἐν τούτοις ἀνελογίζετο, ὅτι τὸ νὰ μένῃ μόνη ἦτο ἱκανῶς ἀνιαρόν. Οἱ διαλογισμοί της φυσικῶς ἐστράφησαν πρὸς τὸν Μυριέ, ἀλλὰ καὶ ὁ Μυριὲ ἐγευμάτιζέ που τὴν ἑσπέραν ἐκείνην· ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐσκέφθη ὅτι οἱ ἄνδρες ἦσαν πάντες οἱ αὐτοί· ὅταν

πρόκηται περὶ τῶν συμφερόντων των ἢ τῶν διασκεδάσεών των, δὲν μεριμνῶσιν ἢ περὶ αὐτῶν καὶ μόνων, καὶ εἰς οὐδὲν λογίζονται τὰς φίλας των.

Ἐνῷ περιεπλανῶντο οἱ διαλογισμοί της ἐστράφησαν πρὸς τὴν οἰκογένειαν Βρετέλ. Ἦσαν εὐτυχεῖς, αὐτοί!

Ἡ κυρία Βρετὲλ δὲν ἔμενε μόνη ἢ ὁπότ' ἂν ἤθελεν· εἶχε πέριξ αὐτῆς φίλους καὶ φίλας, νέους καὶ γέροντας, οἵτινες πάντες μόνον νὰ τὴν εὐαρεστήσωσιν ἐζήτουν καὶ οἱ ὁποῖοι θὰ ἐθυσίαζον τὰ πάντα, ὅπως μὴ τὴν δυσαρεστήσωσιν εἴς τι. Ἀχρεῖοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι χωρὶς νὰ εἶνε φίλοι τῆς Δινόρας, ἦσαν εὐδαίμονες! Ἀπέστρεψε λοιπὸν τοὺς λογισμούς της ἀπὸ τῆς οἰκίας ταύτης, μετὰ περιφρονήσεως λίαν ἀτέχνως ὑποκρινομένης, ἀκόμη καὶ ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ της, ὅστις ἐν τούτοις δὲν ἦτο οὐδόλως δύσκολος.

Ἀπὸ τῶν Βρετὲλ, οἱ λογισμοί της, κατὰ φυσικὴν φοράν, ἐστράφησαν πρὸς τοὺς Ῥέγιερ.

Καὶ αὐτὴ μωρὰ οἰκογένεια! Ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι θὰ διεσκέδαζον εἰς τὴν οἰκίαν των, οἵτινες μετ' ὀλίγον θὰ εἶχον παιδίον! Τί ἀνόητον πρᾶγμα, νὰ ἔχῃ κάνεις παιδίον! Τὸ πρῶτον πρὸ πάντων, τί πρᾶγμα! Δὲν ὑπάρχει κωμικότης, ἣν οἱ γονεῖς δὲν ὑφίστανται, χάριν εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἐρυθρὸν καὶ ἀπεχθὲς ὄν..... Ἡ Δινόρα δὲν εἶχε παιδία, ἀγαθὴ τύχη! Καὶ ἤλπιζε νὰ μὴ ἀποκτήσῃ ποτέ, ἐκτὸς ἂν ἡ Θεία Πρόνοια τὴν κατέτρεχεν.

Αἴφνης, ἄγνωστον διατί, ἡ εἰκὼν τοῦ Ἰουστίνου Λινιὼν ἀνεμίχθη εἰς τὰς ὀνειροπολήσεις της, πολὺ ἀτόπως ἄλλως, διότι ἀπωθήθη μετ' ἀγανακτήσεως, ὅπως ἔπρεπε νὰ τὸ ἀναμένῃ· ἀλλ' ἦτο εἰκὼν ἰσχυρογνώμων, πλέον ἰσχυρογνώμων τοῦ πρωτοτύπου, — καὶ ἐπανῆλθε μετ' ἐπιμονῆς τοιαύτης, ὥστε ἡ Δινόρα δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ τὴν ἀποδιώξῃ.

Ὁ Ἰουστῖνος δὲν θὰ ἐγκατέλιπε τὴν Δινόραν μόνην ἐπὶ ὁλόκληρον ἑσπέραν! Τὴν ἠγάπα, αὐτός! Θὰ τὸν διεύθυνε κατὰ βούλησιν, μειδιῶσα αὐτῷ ἁπλῶς, καθ' ὃν τρόπον ἐγίνωσκε· καὶ ἐμειδία κατοπτριζομένη ἐν τῷ ἀπέναντι καθρέπτῃ.

Εἰς τὸ μειδίαμά της οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἀνθέξῃ, ἐβεβαιώθη περὶ τούτου ἅπαξ ἔτι. Οἱ ὡς ἄλλοτε κυανοῖ ὀφθαλμοί της εἶχον ἔκφρασιν μᾶλλον ἔντονον, ἀλλ' ἠδύνατο, ὁπόταν ἤθελε, νὰ ἀποδώσῃ αὐτοῖς τὸ ἀθῷον βλέμμα, ὅπερ τόσα ἠρίθμει θύματα... Ἐν τούτοις, δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ ἀποκρύψῃ, μεθ' ὅλα ταῦτα δὲν εἶχε φίλους, οὐδεὶς ἐξ ὅσων συνήντα ἐνδιεφέρετο ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ ὀλίγισται κυρίαι προσεκάλουν αὐτήν.

Ἠδύνατο νὰ κάμῃ, ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος, ὅσας ἐπισκέψεις ἤθελε· δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰς ἑσπερίδας. Πρέπει νὰ ἔχῃ τις, πρὸς τοῦτο, ἢ φίλους, οἵτινες νὰ σᾶς παρουσιάσωσιν, ἢ ἐν ἐλλείψει τούτων ἀξίαν τινά, ἥτις νὰ σᾶς καθιστᾷ πολύτιμον δι' ἐκείνους, οἵτινες σᾶς δέχονται. Ἡ Δινόρα δὲν εἶχε κανένα φίλον καὶ τὸ εὔμορφον πρόσωπόν της, ὀλίγῳ χυδαῖον, δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων, ἅτινα ἐμποιοῦσιν ἐντύπωσιν ἐν χορῷ τινι. Πολὺ ὡραία ὥστε νὰ ἀρέσῃ εἰς τὰς ὡραίας, δὲν ἦτο πάλιν τόσον ἀξιοσημειώτου καλλονῆς, ὥστε νὰ γίνηται ἐπιζήτητος δι' αὐτήν.

Ἔμενε λοιπὸν ἐπὶ τῶν ὁρίων τῶν αἰθουσῶν, χωρὶς νὰ δύναται νὰ εἰσδύσῃ ἐν αὐταῖς· ἡ ἀδεξιότης της, ἡ ἀπειρία της, θὰ τὴν ἠμπόδιζαν νὰ παίξῃ ἐν αὐταῖς οἱονδήποτε πρόσωπον, καὶ ἡ περιουσία, ἣν εἶχεν ἀγοράσει διὰ τοῦ ἑαυτοῦ της ἦτο μηδὲν παραβαλλομένη πρὸς τὰς ἄλλας περιουσίας, αἵτινες παρήχρυντο πρὸ αὐτῆς χωρὶς νὰ τὴν παρατηρῶσι.

Πάντα ταῦτα οὐδόλως ἦσαν εὐχάριστα καὶ ἡ Δινόρα ἐξέβαλε βαθὺν στεναγμόν· εἶτα ἡ μελαγχολία της ἐπετάθη ἐξ ἀγανακτήσεώς τινος πρὸς τὸν σύζυγόν της.

Ὁ σύζυγος, τοῦ λοιποῦ, ἦτο ὁ ἐχθρός. Οἱ δεσμοὶ τοῦ γάμου μόνοι συνεκράτουν ὡς πυκνὸν χρυσαλίδος περικάλυμμα τὰς πτέρυγας τῆς ψυχῆς, ἃς ἡ κυρία Δυβὰλ ἠσθάνετο φυομένας ἐπὶ τῶν ὤμων της..

Ὁ σύζυγος ἦτο ἐκεῖνος, ὅστις εἶχεν ἀρνηθῆ νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὰ μικρότερα θέατρα, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ δίδῃ χορούς, νὰ δέχεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος, ὅστις ἐξερράγη εἰς γέλωτας ὅταν ἡ Δινόρα τῷ προέτεινε νὰ μεταβῶσιν, ὅπως διέλθωσι τὸν χειμῶνα, εἰς Νίκαιαν, ὅστις εἶχε διαραγῆ γελῶν εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ἐδιδάσκετο ἱππασίαν, ὅστις περιέπαιζεν αὐτὴν ὅτε ἔφερε φορέματα πολὺ ἐπιδεικτικά, καὶ ὅστις ἐσχάτως λαμβάνων τὸν λογαριασμὸν ῥαπτρίας τινός, ἐδήλωσεν ὅτι ἤρκουν διὰ τὸν χειμῶνα ὅσα φορέματα ἐγένοντο καὶ ὅτι δὲν ἐνόει νὰ πληρώσῃ λεπτὸν πλέον μέχρι τοῦ προσεχοῦς ἔαρος.

Ὁ αὐτὸς Δυβάλ, πρὸς τούτοις, ὑπῆρξεν ἐκεῖνος, ὅστις ἔσχε τὴν ἰδέαν νὰ μὴ πληρώνῃ τὸ βαλλάντιον τῆς γυναικός του, ὅταν ἴδῃ ὅτι αὐτὸ ἐξαντλεῖται πολὺ ταχέως καὶ ὅστις τῇ εἶπεν ἠρεμώτατα: — Θὰ ἔχῃς ἑκατὸν φράγκα τὸν μῆνα διὰ νὰ διασκεδάζῃς, καὶ ἂν θέλῃς καινούργια φορέματα ἀγόραζε μὲ τὰς οἰκονομίας τὰς ὁποίας θὰ κάμῃς.

Τίνας οἰκονομίας δύναταί τις νὰ κάμῃ ἐπὶ εἴκοσι πέντε φράγκων καθ' ἑβδομάδα;

Ἡ Δινόρα, ἐντὸς διαστήματος δύο μηνῶν ἀπὸ τοῦ γάμου της, ἐγένετο φοβερὰ πολυδάπανος. Τὰ πρῶτα πεντήκοντα εἰκοσάφραγκα, ἅτινα εὗρεν ἐν τῷ κομμωτηρίῳ της τὴν ἑπομένην τοῦ γάμου της, ἔμειναν ἄθικτα ἐπὶ ἓξ ἑβδομάδας, διότι δὲν ἤξευρεν οὔτε τί νὰ ἀγοράσῃ, οὔτε πῶς ἠγόραζαν, ἅτε μὴ ἀγοράσασά ποτε ἡ χόρτα καὶ ὄσπρια, καὶ ἐνίοτε ζεῦγός τι μεταξίνων ἢ μαλλίνων χειροκτίων.

Ἀλλ' ἅμα ἔθεσε τὸν πόδα μόνη ἐν μεγάλῳ καταστήματι εἰδῶν τοῦ συρμοῦ, ἐγέμισε τὰ συρτάριά της καὶ τὸ δωμάτιόν της ἐξ ἀχρήστων καὶ ἀφιλοκάλων μικρολογημάτων.

Ἕκτοτε τὸ βαλλάντιον ἦτο πάντοτε κενόν.....Τί δὲ παράδοξον ἂν ὁ Δυβὰλ ἠρνεῖτο νὰ τὸ πληρώνῃ;

Ἐν τούτοις εἶχε τιμωρηθῆ διὰ τῆς ἡμερησίας μισθοδοσίας, καὶ ἠγανάκτει δι' ὅλων αὐτῆς τῶν δυναμέων, χωρὶς νὰ δύναται νὰ κάμῃ τίποτε ἐκ τῆς ἀγανακτήσεως δὲ ἤρξατο κλαίουσα.

Αἴφνης ὁ κώδων τῆς θύρας ἐσήμανεν.

Εἶχε δειπνήσει πολὺ ἐνωρίς, διότι ἡ μάγειρός της, τὴν ὁποίαν ἐφοβεῖτο ὀλίγον, ἀπηλλάσσετο αὐτῆς ὅσῳ τὸ δυνατὸν ταχύτερον, ὅταν «ὁ κύριος δὲν ἔτρωγεν εἰς τὸ σπῆτι».

Τὸ ὡρολόγιον μόλις ἐδείκνυε τὴν ἑνάτην.

Τίς ἦτο ὁ φίλος, ὁ σωτήρ, ὅστις ἤρχετο νὰ διέλθῃ τὴν ἑσπέραν μετὰ τῆς ἐγκαταλελειμμένης;

Ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἀνοίγει καὶ ἡ θαλαμηπόλος ἀνήγγειλεν:

— Ὁ κ. Γερβοᾶ!

Ἡ Δινόρα, ἥτις εἶχεν ὑπεγερθῆ ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου της, ἐν φαιδρᾷ προσδοκίᾳ, ἐπανεκάθησεν ἐπ' αὐτοῦ ἄθυμος.

Ὁ πατήρ της! Μὲ αὐτὸν θὰ διεσκέδαζεν;

Ὁ κ. Γερβοᾶ εἰσῆλθεν, ἠσπάσθη τὴν θυγατέρα του ἐπὶ τοῦ μετώπου, καὶ ἐκάθησεν ἐπί τινος ἀνακλίντρου, ἀπέναντί της.

Εἶχε βρέξει καὶ τὰ ἐνδύματα τοῦ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου ἦσαν διάβροχα· ἡ Δινόρα ἀνελογίσθη ὅτι τὸ ὡραῖον ἔπιπλον, ἐφ' οὗ ἐκάθησεν ὁ πατήρ της θὰ ἐκηλιδοῦτο· ἀλλά, κατὰ βάθος, τί τὴν ἐνδιέφερε τοῦτο; Ὁ Δυβὰλ ἂς ἤλλαζε τὰ ἀνάκλιντρά του, ὅταν θὰ ἐφθείροντο!

Ὁ πατὴρ δὲν ἐχρειάσθη νὰ παρατηρήσῃ δὶς τὴν θυγατέρα του, ὅπως ἐννοήσῃ τὴν χρῆσιν, ἣν ἐποιήσατο τῶν ὀφθαλμῶν της.

— Δὲν εἶσαι ἀσθενής; τῇ εἶπε μετὰ τοῦ ἀποτόμου ἐκείνου ἤθους, μεθ' οὗ τῇ ὡμίλει πάντοτε ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ μετὰ τοῦ Ἰουστίνου Λινιὼν συνοικεσίου.

— Ὄχι! εὐχαριστῶ, πατέρα, ἀπήντησεν ἡ νεαρὰ κόρη δυσχεραίνουσα.

— Τί σοῦ συμβαίνει λοιπόν;

Ἡ Δινόρα βεβαίως ἐσκέφθη ὅτι δὲν ὑπῆρχε χειρότερος σύμβουλος τοῦ πατρός της διὰ τὸ εἶδος τῶν ἀτυχημάτων, ὑφ' ὧν κατετρύχετο. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ἦτο οὔτε πολὺ νοήμων, οὔτε πολὺ διορατική, εὑρίσκετο εἰς μίαν τῶν περιπτώσεων ἐκείνων, καθ' ἃς οἱ ἐν ἀπωλείᾳ διατελοῦντες ῥίπτονται μετὰ μανίας κατὰ τῆς πρώτης τυχούσης σανίδος, ἔστω καὶ ἂν ἡ σανὶς αὕτη εἶνε ἠκαταλληλοτέρα πασῶν, ὅπως δεχθῇ αὐτούς.

Ἀφέθη λοιπὸν εἰς χείμαρρον παραπόνων κατὰ τοῦ Δυβάλ, ἀναμιγνύουσα τὰ πάντα, δίδουσα ἐξηγήσεις ὑπερβολικὰς καὶ μὴ δίδουσα τὰς ἀναγκαίας, κλαίουσα καὶ θρηνοῦσα ἐπὶ πάντων, μέχρι τοῦ νὰ φαίνεται ὅτι τὸ μικρὸν μανδήλιόν της ἐνεβαπτίσθη ἐντὸς ποτηρίου ὕδατος καὶ τόσον, ὥστε ἐπὶ τέλους ἐσταμάτησε ζαλισμένη καὶ αὐτή, διότι τόσον ἔκλαυσεν, ὡμίλησε καὶ παρεπονέθη, μετά τινος ἀορίστου μεταμελείας, διατί δὲν ἐσιώπησε καὶ δὲν ἀπέκρυψε τὸ μανδήλιόν της.

(Ἕκεται συνέχεια).

Ο ΜΑΪΟΣ ΕΝ ΛΕΧΑΙΝΟΙΣ

Ὁ Μαΐος ἔρχεται ἀπὸ μακρυνὸν τόπον, σκορπίζων τὰ ἄνθη καὶ τὴν χαρὰν ἐπὶ τῆς γῆς.

Αἱ νεάνιδες ῥοδαλαὶ καὶ χαρίεσσαι, συνέχουσαι εἰς λευκὸν κεφαλόδεσμον τὴν πλουσίαν κόμην των, καθαρίζουσιν ἀφ' ἑσπέρας τὰς αὐλάς, σπείρουσιν ἐπ' αὐτῶν ἄνθη καὶ ἀναρτῶσι στεφάνους ἄνωθι τῶν θυρῶν των. Τὴν δὲ πρωΐαν μόλις ὠχριάσωσιν οἱ ἀστέρες καθ' ὁμίλους σπεύδουσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, ὅπως λάβωσιν ἀπὸ τοὺς *γεροκράτας τὴν πρωτομαγράτικη δροσιά*, δι' ἧς θὰ νίπτωσι καὶ ἐξωραΐζωσι τὰ πρόσωπά των ἑκάστην πρωΐαν.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον θὰκουσθῇ ἐν τῇ κωμοπόλει ἡ γλυκεῖα καὶ παθητικὴ φωνὴ τῶν ψαλλόντων τὸν *Μάη*.

Τέσσαρες πέντε γηραιοὶ ἄνδρες, φέροντες μεγάλην κωνοειδῆ ἀνθοδέσμην, κρύπτουσαν εἰς τὸ κάτω αὐτῆς μέρος κωδωνίσκον, ψάλλουσιν, ἐνῷ παιδίον ὡραῖον, ὁ Μάης, μὲ χρυσοπάρυφον *φουστανέλλαν*, μὲ χρυσοποίκιλτα *τουζλούκια* καὶ *φέρμελη*, κατάφορτον ἐξ ἀνθέων καὶ στεφάνων, ἀκολουθεῖ τὸν ῥυθμὸν τοῦ ᾄσματος χορεύον ἐν τῷ μέσῳ.

Τὰ ᾄσματα αὐτὰ δὲν ἔχουσι τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν· ὁ γέρων, ὁ νέος, ἡ νεόνυμφος, ἡ παρθένος, ἡ χήρα κλ. ἕκαστος θὰ ἀκούσῃ τὸ τραγοῦδί του. Οἱ γηραιοὶ ψάλται συνθέτουσι τὰ πλεῖστα τὴν ἰδίαν στιγμὴν συμφώνως πρὸς τὸ ἄτομον, ὅπερ θὰ εὐχηθῶσι.

Παραθέτομέν τινα ἐνταῦθα χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς *Ἑβδομάδος*.

Ὅταν εἶνε γέρος γιὰ ἀ'ντρειά.

Ὁ γιὸς τ' ἀρχόντου κίνησε νὰ πάῃ γ' ἀρρεβωνιάσῃ
Μὲ τετρακόσους ἄρχοντες μ' ἐννιὰ ζυγιὲς παιγνίδια.
Ἐπῆγαν κ' ἀρρεβώνιασαν κ' ἐγύρισαν ὀπίσω.
Ἐπῆγαν κ' ἀπεζέψανε ς' ἕνα πλατὺ μεϊντάνι·
Ἐμπῆξαν τὰ κοντάρια τους κ' ἐδέσαν τ' ἀλογά τους.
Ἔστρωσ' ὁ γιὸς τὴν γαῦνα του κ' ἔκατσ' ἡ κόρη [ἀπάνου
Ἔβγαλ' ἀπ' τὰ δισάκκια του ἀφράτα παξιμάδια,
Ἔβγαλ' ἀπ' τὴν τσεπόῤῥα του δυὸ πέρδικες ψημένες.
—Φάγε, ψυλή, φάγε λιχνή, φάγε γαϊτανοφρύδα.
—Φάγε ἐσύ, λεβέντη μου, ποὺ εἶσαι κοπιασμένος.
Ἐγὼ φαγα 'ς τὴν μάνα μου κ εἶμαι θεραπευμένη.
Οὖλος ὁ κόσμος σ' ἀγαπᾷ ἀνατολὴ καὶ δύσι . . ,
Χόρευε, Μάϊ μ', χόρευε καθὼς χορεύεις πάντα,
Καθὼς χορεύουν γ' ὥμορφες καὶ τ' ἄξα παλλη- [κάρια.

Ὅταν ἔχῃ κορίτσα.

Καλότυχέ μου ἄρχοντα μὲ τὰ κορίτσα πῶχεις.
Συμπεθεριὸ σοῦ στείλανε ἀπὸ μακρυὰ ἀπ' τὰ ξένα
Σοῦ στέλν' ἕνα βρηγόπουλο, κ' ἕνας τρανὸς ἀφέντης.
—Πατέρα τὸ βρηγόπουλο πολλὰ προικιὰ γυρεύει.
—Ἂν τὰ γυρεύῃ, κόρη μου, καλό νε κι' ἂς τὰ πάρῃ.
—Γυρεύει τ' ἄστρα πρόβατα, τὸν οὐρανὸ γελάδια,
Γυρεύει μόλους δώδεκα μ' ὅλους τοὺς μυλωνάδες.
Οἱ ἐξ ἀλέθουν μὲ νερὸ κ' οἱ ἕξη μὲ τὸ γάλα
Καὶ 'ς τὸν ἀφρὸ τοῦ γαλατιοῦ πλένουν τρία κο- [ρίτσα.
Πλένουν καὶ σκαμακίζουντες καὶ ψηλοτραγουδᾶνε:
Χόρευε, Μάϊ μ', χόρευε καθὼς χορεύεις πάντα
Καθὼς χορεύουν ἡ ξανθὲς καὶ τἄμορφα κορίτσα.

Ἐν Λεχαινοῖς, τῇ 1 Μαΐου 1885.

ΑΝΔΡΕΑΣ Δ. Κ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ὁ καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἱκανῶς γνωστὸς καθηγητὴς κ. Aug. Boltz νέον δεῖγμα τῆς ἀκαμάτου φιλοπονίας του παρέχων ἡμῖν, ἐξέδωκεν ἐπ' ἐσχάτων μικρὸν βιβλίον ἐπιγραφόμενον «Die Kyklopen, ein historisches Volk sprachlich nachgewiesen». Εἶναι πασίγνωστον ὅτι μάλιστα ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις μεγάλην ἐπίδοσιν ἔλαβεν, ἡ τάσις τοῦ νὰ διαλευκαίνωσι πρὸ πάντων *διὰ τῆς γλώσσης*, ἔπειτα δὲ καὶ δι' ἄλλων μέσων, οἷον προϊστορικῶν-ἀρχαιολογικῶν εὑρημάτων, τοὺς ἀπωτάτους καὶ σκοτεινοὺς σφόδρα ἐκείνους τῶν μύθων χρόνους, καὶ ἐξευρίσκωσιν ὅ,τι ἐν τῇ περὶ τούτων παραδόσει ὑπόκειται ἀληθὲς καὶ πραγματικόν.

Τῇ τάσει λοιπὸν ταύτῃ ἀκολουθῶν καὶ ὁ κ. Boltz πειρᾶται μετ' ἀγχινοίας ν' ἀποδείξῃ *γλωσσικῶς*, ὅτι οἱ Κύκλωπες οἱ παρ' Ὁμήρῳ ἦσαν ἀληθῶς λαὸς ἐν Σικελίᾳ ὅπως καὶ πάντες οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι. Εἰ καὶ ἀνομολογοῦμεν μετὰ χαρᾶς τὴν μεγάλην ὀξυδέρκειαν τοῦ κ. συγγραφέως οὐχ ἧττον ἀποφαινόμεθα μετὰ λύπης, ὅτι ἡ ἐκ τῆς γλώσσης ἀπόδειξις αὐτοῦ εἶναι σφόδρα ἀπίθανος καὶ δὴ καὶ τὸ ὅλον οἰκοδόμημα σφαλερόν. Ὁ κ. συγγραφεὺς δηλ. φρονεῖ, ὅτι ἐρωτῶντες οἱ τῆς Σικελίας κάτοικοι τοὺς αὐτόσε καταπλέοντας Ἕλληνας «*ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ, πόθεν πλεῖ θ' ὑγρὰ κέλευθα*; κττ.» καὶ ἐρωτώμενοι ὑπὸ τῶν καταπλεόντων ἀμοιβαίως, τίνες εἰσίν, ἀπεκρίνοντο διὰ τοῦ ἐθνικοῦ Siculi, τ. ἔ. *Σικελοί*, καὶ ὅτι τὸ Siculi θὰ ἀπηγγέλλετο *Σίκλοι*, (πρβλ. Catulus = *Κάτλος*, Lentulus = *Λέντλος* κττ.), τοῦτο δὲ τὸ *Σίκλος* ἀκούοντες ἀπαγγελλόμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων βαρβάρων οἱ Ἕλληνες ἐπειράθησαν, ἅτε ξένην λέξιν καὶ δὴ ἡμιτελῶς αἰσθητὴν αὐτοῖς γενομένην, νὰ μετασχηματίσωσι συνῳδὰ τοῖς εὐφωνικοῖς νόμοις τῆς ἰδίας γλώσσης, διὸ μετέβαλον εἰς *Κύκλωψ*. Τὸ εὐφυὲς τῆς ἐπινοίας δῆλον, ἀλλὰ καὶ αἱ δυσχέρειαι ὑπερβάλλουσαι· πρῶτον, ὅτι ἀντὶ τοῦ Siculi ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐλέγετο *Σικελοί*, οὐχὶ *Σίκλοι*· ὁ ἐπιμένων λοιπὸν νὰ παραγάγῃ ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς, τοῦ πρώτου ἐγχωρίου ὀνόματος, δύο τοσοῦτον διαφόρους τύπους *Σικελοὶ* καὶ *Σίκλοι*, καὶ τοῦτο ἐν χρόνοις οὕτω παλαιοτάτοις καὶ δὴ ἑστερημένοις πάσης ἀναμίξεως γραμματολογικῆς, ὁποίαν διὰ τῶν γραμμάτων ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις πολλάκις παρατηροῦμεν, δὲν ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ πιθανόν. Δεύτερον ἡ παράστασις τοῦ *Σ* διὰ τοῦ Κ, ἔστω καὶ ἂν ἡ λέξις ὑποληφθῇ ξένη, εἶναι ὅλως ἀπίθανος, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατος· τρίτον ἡ ἀπόδοσις τοῦ *ι* διὰ τοῦ *υ*, πάντως κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὡς *ου* ἀπαγγελλομένου, φαίνεται ἡμῖν ἱκανῶς βεβιασμένη. Οὐδὲ θὰ ἠδύνατό τις, νομίζομεν, ἐνθυμούμενος ὁποίας βιαιοτάτας μεταβολὰς ἐν τῷ στόματι τῶν Ἑλλήνων πολλάκις τὰ ξένα ὀνόματα ὑφίσταντο, νὰ ὑπολάβῃ ὅτι καὶ τὰ ὑποτιθέμενα ὑπὸ τοῦ κ. συγγραφέως δὲν εἶναι ὅλως ἀπίθανα· διότι οἱ Ἕλληνες μετέβαλλον τὰ ξένα ὀνόματα μάλιστα μέν, διότι οἱ πολλοὶ τῶν ξενικῶν φθόγγων δὲν ἀπεδίδοντο οὐδὲ κατὰ προσέγγισιν διὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, ὅπως τοῦτο συνέβαινε μάλιστα τοῖς ὀνόμασι τοῖς ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς Nebukatnezar = Ναβουχοδονόσωρ, Daravajus = Δαρεῖος, Tishapurnas = Τισαφέρνης,... πολλάκις δὲ καὶ διὰ παρετυμολογίαν, ὅπως τὸ *Τισάφερνης*. Ἀλλὰ περὶ τῶν Σικελικῶν καὶ Ἰταλικῶν ὀνομάτων προκειμένου πολλῷ σπανιώτερον εὑρίσκοντο οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην, ὅπως ἀποδεικνύεται διὰ πλείστων ὀνομάτων τόπων καὶ ἀνθρώπων, καὶ ἐξαιρέτως ὑπὸ αὐτοῦ τούτου τοῦ *Siculi* = *Σικελοί*. Ἔχοντες δὲ τὸν ἐξελληνισθέντα τύπον *Σικελοί*, οὔτε ὀφείλομεν οὔτε δυνάμεθα νὰ πλάσωμεν ἄλλον ἄγνωστον τύπον εἰς ἑρμηνείαν ἀγνώστων. Πρὸς τούτοις ἐρωτᾶται κατὰ πόσον εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐρωτώμενοι οἱ βάρβαροι τῆς Σικελίας, τίνες εἰσίν, ἀπήντων διὰ τοῦ ἐθνικοῦ *Siculi*. Τὸ ἐθνικόν του ὄνομα λέγει ὁ ἐξ ἀλλοδαπῆς καταπλέων ξένος, οὐχὶ δὲ ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ μένων. Ἔπειτα ἡ ὕπαρξις *Κυκλώπων* καὶ ἐν *Θρᾴκῃ* καὶ ἐν *Λυκίᾳ* μένει ἀκατάληπτος, διότι οὐτοι βέβαια δὲν ὠνομάζοντο οὐδέποτε *Siculi* = *Σικλοι* = *Κύκλωπες*. Καὶ τέλος εἶναι ἄρα πιθανόν, ὅτι τὸ *Siculi* ἐγένετο *Σικελοὶ* καὶ δὲν φαίνεται πιθανώτερον ὅτι τὸ *ΣικΕλοὶ* (πρβλ. καὶ *ΣικΕλία*) ἦτο ὁ παλαιότερος τύπος, καὶ ὅτι ἐκ τούτου κατόπιν προῆλθεν κατὰ φωνητικοὺς τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης νόμους τὸ *Siculi*; καὶ δὲν ὁδηγεῖ ἐπὶ τὴν γνώμην ταύτην τοῦτο μὲν ἡ διὰ τοῦ *Ε* ἀπόδοσις, τοῦτο δὲ ἡ παντελὴς ἔλλειψις τοῦ *Σίκλος*, ὅπερ ἐκ τοῦ *Siculi* ἠδύνατο κάλλιστα νὰ προκύψῃ, ἂν ὁ τύπος *Siculi* ἦτο ἀληθῶς ὁ πρῶτος;

Καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ δὲ τοῦ κ. συγγρ. ἐν σελ. 35 ἐκ τοῦ (*Σι*)*κελικύριοι* ἐτυμολογούμενον Σικελικὸν *Καλλικύριοι* ἀντιβαίνει εἰς τὴν ὑποτιθεμένην ἀπαγγελίαν *Σίκλοι*, ἢ *Κύκλωπες*, καὶ μόνον ἐκ τοῦ *Siculi* = *Σικελοὶ* δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι προῆλθεν.

Συντόμως παρατηροῦμεν ἀκόμη, ὅτι τὸ ἐν σελ. 8 λεγόμενον ὅτι οἱ Σικελοὶ ἦσαν Πελασγικῆς ἢ λιγυστικῆς καταγωγῆς δὲν ἀληθεύει· διότι περὶ μὲν τῶν Πελασγῶν οὐδὲν βέβαιον ἠξεύρομεν, οἱ δὲ Λίγυες δὲν ἦσαν, ὡς φαίνεται, Ἰαπετικὸς λαός, ὅπως οἱ Σικελοί. Ἐν σελ. 12 παραγνήσας τὸν Θουκυδίδην ὁ συγγρ. ἀποφαίνεται ὅτι ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς ἀποικίαις τῆς Σικελίας ἡ γλῶσσα, ἡ Ἑλληνικὴ ἦτο κρᾶμα τῆς Δωρικῆς καὶ Ἰωνικῆς (τῆς τῶν Χαλκιδέων) διαλέκτου, ἐνῷ ὁ Θουκυδίδης (Ζ'. 5) λέγει τοῦτο περὶ μόνης *τῆς Ἰμέρας*. Ἐν σελ. 19 λέγει *ψές*, *προψεσινὸς* = *χθές*, *προχθεσινός*· τὸ ψέ(ς) οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὸ *χθές*, ἀλλ' εἶναι τὸ παλαιὸν *ὀψέ*, ἐκ τούτου τὸ (*ὁ*)*ψεσινός*. Παράδοξος δ' ἐφάνη ἡμῖν καὶ ἡ τάσις τοῦ κ. συγγρ. ἀγωνιζομένου νὰ παραστήσῃ τοὺς ἐγχωρίους Σικελοὺς ὡς ἐφευρετὰς τῆς ἐρωτικῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως (29 καὶ 30 σελ.) καὶ εἰς ἐπίδρασιν τούτων ἀναφέροντος ὁμοίως τὰ εἰδύλλια τοῦ Θεοκρίτου, λόγῳ ὅτι οἱ τὰ παράλια κατοικοῦντες Ἕλληνες καὶ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν καὶ ναυτιλίαν τετραμμένοι δὲν ἠδύναντο ν' ἀναπτύξωσιν αὐτήν. Λοιπὸν οἱ Ἕλληνες τῆς Σικελίας δὲν ἦσαν οὔτε γεωργοὶ οὔτε ποιμένες, ἀλλ' ἁπλῶς ἔμποροι καὶ ναυτίλοι; θαυμαστόν!

Προτοῦ νὰ καταπαύσωμεν τὸν λόγον παρατηροῦμεν πρὸς τούτοις, ὅτι ὁ κ. συγγρ. λησμονήσας ὅτι οἱ Κίκονες, οὓς ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξεπόρθησεν ἐπανερχόμενος εἰς τὴν πατρίδα, ἦσαν μετὰ τῶν Τρώων συντεταγμένοι (πρβλ. Ἰλιάδος Β, στ. 846) καὶ δὴ ἐχθροί, παριστᾷ τὸν Ὀδυσσέα (σελ. 9 κέξ.) ὡς λῃστήν, ζητεῖ δὲ νὰ ὑψώσῃ τοὺς ἐγχωρίους Σικελούς, τ. ἔ. τοὺς Κύκλωπας κατὰ τὴν γνώμην του, ὡς λαὸν ἥμερον καὶ εἰδυλλιακώτατα διαγοντα· συνάγει δὲ τοῦτο (σελ. 36) ἐξ ἧς περιγράφει ὁ Ὅμηρος περὶ τὴν τυροποιίαν ἐμπειρίας καὶ τάσεως τοῦ Κύκλωπος!

Διὰ τῶν παρατηρήσεων τούτων, ἐννοεῖται, δὲν σκοποῦμεν νὰ ψέξωμεν τὸν κ. συγγρ., ὃν μάλιστα τιμῶμεν σφόδρα καὶ τὸ φιλόπονον αὐτοῦ καὶ ἀγχίνουν πολλαχῶς θαυμάζομεν, οὐδ' ἀμφιβάλλομεν δ' ὅτι πῶς ὁ μελετήσας τὸ βιβλίον τοῦτο θὰ ἀμειφθῇ ἀρκούντως.

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ

Ὑπὸ τῆς Βαυαρικῆς ἀκαδημείας ἀπενεμήθη τὸ Ζωγράφειον γέρας εἰς τὸν *Κάρολον Μόλλερ*, γραμματέα τῆς πανεπιστημιακῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βυρτεμβούργου. Ὡς θέμα τοῦ διαγωνισμοῦ εἶχεν ὁρισθῆ «ἡ κριτικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἑλλήνων τακτικῶν, πλὴν τοῦ ἐπ' ἐσχάτων πολλαχῶς μελετηθέντος τακτικοῦ ὑπομνήματος τοῦ Αἰνείου μετ' ἐξετάσεως τῆς σχέσεως τῆς συγγραφέων τούτων καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν πρὸς ἄλληλα».

Ὑπὸ τῶν παρισινῶν δημοσιογράφων γνωστὸν εἶνε ὅτι εἶχε διοργανωθῆ μέγα φιλανθρωπικὸν ἔργον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τῆς γαλλικῆς πρωτευούσης, περιλαμβάνον ἐκτὸς μεγάλου λαχείου, ἐκδόσεως βιβλίου τινός, εἰς ὃ ἤθελον δωρεὰν συνεργασθῆ πάντες οἱ διακρινόμενοί πως ἐν τοῖς γράμμασι καὶ τῇ δημοσιογραφίᾳ, καὶ μέγαν χορὸν μέλλοντα νὰ δοθῇ ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ δημαρχείου. Ὁ χορὸς οὗτος, δοθεὶς τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα, ἀληθῶς ὑπερέβαλεν ὡς πρὸς τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν πολυτέλειαν πᾶσαν ἐλπίδα. Αἱ αἴθουσαι τοῦ δημαρχείου εἶχον διασκευασθῆ πολυτελέστατα· ἐφωτίζοντο δὲ δι' ἠλεκτρικοῦ φωτός. Αἱ ἐκ τοῦ χοροῦ τούτου εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς 300,000 φρ. αἵτινες θέλουσι διατεθῆ ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, διότι τὰς δαπάνας τῆς ἑορτῆς ἀνέλαβεν εἰς βάρος του ὁ δῆμος τῶν Παρισίων.

Παρεδόθη ἤδη εἰς δημοσίαν χρῆσιν τὸ ἐν Παρισιοις ἐσχάτως συντελεσθὲν μεγαλοπρεπὲς μέγαρον τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων. Τὸ κτίριον τοῦτο ἔχει ἐν ὅλῳ ἔκτασιν 7,700 τετραγων. μέτρων. Ἡ κυρία πρόσοψις τοῦ οἰκοδομήματος εἶνε μήκους 76 μέτρων, ἀπὸ ταύτης δὲ καὶ μόνης συγχωρεῖται ἡ εἰς τὸ κοινὸν εἴσοδος. Ἡ εἴσοδος ἀποτελεῖται ἐκ μεγάλης στοᾶς, ἐν ᾗ εἰσιν ἀποτεθειμένα 4 ὑπερμεγέθη γραμματοκιβώτια καὶ ἥτις μένει διαρκῶς ἀνοικτή. Ἀριστερᾷ τῆς εἰσόδου καὶ εἰς τὸ ἄκρον τῆς στοᾶς ὑπάρχει κλῖμαξ ὁδηγοῦσα εἰς τὰ ἀνώτερα πατώματα, ἐν οἷς πρῶτον ἀπαντᾷ μεγάλη αἴθουσα μετὰ μακροτάτου συναλλακτηρίου ἐκ ξύλου δρυός, ἐφ' οὗ εἰσι τοποθετημένα, ἄνευ κιγκλίδων ἢ δικτυωτοῦ τινος, τέσσαρες ἠλεκτρικαὶ συστοιχίαι ὡς καὶ τριάκοντα ταχυδρομικὰ γραφεῖα, εἶτα γραφεῖα πωλήσεως γραμματοσήμων, αἴθουσα ὑποδοχῆς τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν βιβλίων κτλ.

Γενομένων ἐσχάτως ἀνασκαφῶν ἐν ὁδῷ τινι τῆς Ῥώμης ἀνεκαλύφθη σχεδὸν ὁλόκληρος ἡ οἰκία πλουσίου ῥωμαίου. Τὰ ἐρείπια τοῦ ἀναχωσθέντος κτιρίου διατηροῦνται κάλλιστα, δύναταί τις δὲ εὐχερῶς νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰ διάφορα δωμάτια, ἐξ ὧν συνέκειτο. Κατ' ἀρχὰς ἀπαντᾷ τις τετράγωνόν τι δωμάτιον, χρησιμεῦον, πιθανῶς, ὡς βιβλιοθήκη· φαίνεται δὲ ὅτι ἦτο κεκοσμημένον διὰ τῶν προτομῶν διασήμων ἀνδρῶν, διότι ἀναγινώσκεται ἔπι ἐπὶ τῶν τοίχων τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ Θυάνης Ἀπολλωνίου.

Ἐκτὸς τοῦ ἀπαραιτήτου ναΐδρίου τῶν ἐφεστίων Θεῶν, ἡ οἰκία περιέκλειεν ὑπόγειον εὐκτήριον τοῦ θεοῦ Μιθρᾶ, θαυμασίως διατηρούμενον.

Αὐτόθι δ' ἀνεῦρον καὶ τὴν τοσάκις ἀντιγραφεῖσαν εἰκόνα τοῦ νεαροῦ θεοῦ τοῦ θυσιάζοντος εἰς τὸν Δία τὸν ταῦρον, τοῦ ὁποίου τὸ αἷμα ἀνακαινίζει πάντας τοὺς δι' αὐτοῦ χριομένους.

Ἡ ἀποκάλυψις τοιούτου εὐκτηρίου, ἀφιερωμένου εἰς τὸν θεὸν τῶν Περσῶν, ἐν ῥωμαϊκῇ οἰκίᾳ οὐδόλως πρέπει νὰ φανῇ παράδοξος ἂν ἀναλογισθῇ τις πόσους θιασώτας ἠρίθμει ἡ λατρεία τοῦ θεοῦ τούτου κατὰ τοὺς χρόνους τῶν αὐτοκρατόρων, λάθῃ δ' ὑπ' ὄψει καὶ τὴν γνώμην τοῦ Ῥενὰν «ὅτι ἡ λατρεία αὕτη, θ' ἀπέβαινεν ἡ θρησκεία σύμπαντος τοῦ κόσμου, ἂν δὲν κατεβάλλετο ὑπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ».

Πλησίον τοῦ ἐν λόγῳ εὐκτηρίου ἀνευρέθη ὁ λουτρὼν τῆς οἰκίας, τοῦ ὁποίου αἱ πλάκες φέρουσιν ἐγκεχαραγμένας εἰκόνας καὶ ἐπιγραφὰς χριστιανικάς, πρᾶγμα, ὅπερ ἐπιτρέπει νὰ συναγάγωμεν, κατὰ προσέγγισιν, καὶ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ ἀνευρεθέντος κτιρίου.

ΠΑΡΕΚΒΑΣΕΙΣ

[Ἡ νυὸ τοῦ Μαΐου, παραμονὴ καὶ ἐξοχαί. Κινητὰ ἀνθοπωλεῖα. Ἀγοραὶ ἕνεκα λίμας. Θεωρεῖα ἐπισκόπου... καὶ κάθισματα καφενείων. Οἱ ναυτικοὶ τῆς ξηρᾶς. Ἐρώτων ἐκρήξεις. Ἀρχαιολογία τοῦ Μάη. Ἔρως καὶ γάμος. Τὸ δράμα τῆς Κολοκυνθοῦς. Δὲν θὰ φάγῃ τίποτε! Ἡ ἀποθέωσις τοῦ μετανοοῦντος].

Τὴν τετάρτην, προχθές, ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψίν μας, ὁ Μαΐος· ἢ μᾶλλον, μετέβημεν ἡμεῖς, ἵνα ὑποδεχθῶμεν καὶ χαιρετίσωμεν τὸν βαπτιστικὸν τῆς πρωτοτόκου πλειάδος Μαΐας, τῆς θυγατρὸς Ἄτλαντος τοῦ γεωγραφικοῦ καὶ μητρὸς Ἑρμοῦ τοῦ ἀρχιλωποδύτου καὶ ἐφόρου τῶν μονοπωλείων τοῦ κράτους.

*

Ἀπὸ τῆς παραμονῆς κηρύσσεται ἡ ἔναρξις τῆς ποιητικῆς τῶν ἀνθέων ἑορτῆς. Πάντες καὶ πᾶσαι ἐκ συμφώνου καταλείπουσι τὰς ἑστίας αὐτῶν καὶ εἰς ὁμάδας συνενούμενοι, πορεύονται, ὅπου κῆποι ἐπανθεῖς καὶ μυρωμένη ἀτμοσφαῖρα εἰς τὰς ἐξοχάς!

*

Ὅλα τὰ περίχωρα κατεκλύσθησαν. Σιδηροδρόμοι καὶ ἱπποσιδηρόδρομοι, ἁμαξαι καὶ αὐτὰ τὰ θορυβωδέστατα κάρρα, ὅλα τέλος τὰ πολλαπλασιασθέντα μέσα τῆς συγκοινωνίας, ἐτέθησαν εἰς πλήρη ἐνέργειαν καὶ διηγωνίζοντο, ποῖον νὰ δεχθῇ καὶ μεταφέρῃ τοὺς πλειοτέρους προσκυνητὰς τοῦ Μαΐου.

*

Οἱ κῆποι τῶν ἐξοχῶν καὶ τὰ ἀγροτικὰ καφενεῖα ἤνοιξαν τὰς πύλας των καὶ

ἀναμένουσι. Πρὸ τῶν καφενείων, μακραὶ σειραὶ καθισμάτων καὶ τραπεζῶν, προσκαλοῦσιν εἰς ἀνάπαυσιν τὰ καταπεπονημένα μέλη τῶν ἑορταστῶν, οἵτινες ἕνεκα μυρίων αἰτιῶν, μία τῶν ὁποίων διότι δὲν ἐκράτουν *ψιλά*, προὐτίμησαν νὰ μεταβῶσιν ἀποστολικῶ τῷ τρόπῳ!

Ἐκεῖ παιδίσκαι ἀφελεῖς ἐδρέψαν ἄνθη ἐκλεκτὰ καὶ ἔπλεξαν στεφάνους ποικίλων μεγεθῶν· ἄλλοι δὲ μικροὶ παῖδες, μεταβαλλόμενοι εἰς κινητὰ ἀνθοπωλεῖα, ἐπιτίθενται κατὰ τῶν ἐρχομένων καὶ ἀναγκάζουσιν αὐτοὺς ν' ἀγοράσωσι τὸν *Μάην* ἵνα σωθῶσιν ἀπὸ τὴν ἐπίμονον ἱκετευτικὴν *λίμαν* των.

*

Μουσικαὶ παντοῖαι καὶ ἐγχώριαι ὄργανα, ἐν οἷς ὑπερέχει τὸ ὠτοκτόνον *ντραῦλι*, προσκαλοῦσι καὶ συμπυκνοῦσι τὰ πλήθη πρὸ τοῦ ταμείου τοῦ οἰνοπώλου, ὅστις καταγίνεται εἰς τὴν φιλόστοργον ἀφαίμαξιν τῶν βαλλαντίων τῶν πελατῶν του. Ὁ ξανθόχρυσος ζῦθος ὁ ἔχων ὡς σύμβολον τὸ ρητόν:

Θεωρία ἐπισκόπου καὶ καρδία μυλωνᾶ,
κιρνᾶται δαψιλῶς καὶ πίνεται. μετὰ παραδόξων μορφασμῶν, δηλούντων τὴν ποιότητά του, οἱ δὲ παρεπίδημοι ναυτικοί, οἱ διαβόητοι *Τσίροι*, συμπληρώσαντες τέλος τὴν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς θητείαν των, ἐπανέρχονται εἰς τὰ ὑγρά των βασίλεια, λουόμενοι ἐντὸς τῶν ἀφρωδῶν κυμάτων τοῦ ρητινίτου.

*

Ἐκεῖ, κρυπτομένη ὑπὸ μεγάλην ροδῆν, καταπόρφυρος κόρη, κλέπτει τὰς κάλυκας καὶ παρατηρεῖ μετὰ φόβου, μὴ τὴν ἀνακαλύψῃ ὁ αὐστηρὸς κηπουρός. Ἐκεῖ διέρχεται ἱεροκρυφίως ὁ Ἐρωτόκριτος νεανίας καὶ ἀφίνει εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἐκ συμπτώσεως ἀπομονωθείσης Ἀρετούσας του, κομψὴν ἀνθοδέσμην· καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν, ἄλλος ἀνακαλύψας ὅτι ὀλίγα μόνον βήματα ἀπέχει *ἡ καλή* του, ἐκρήγνυται εἰς στεναγμοὺς καὶ παθητικὰ ᾄσματα δηλοῦντα τὰ ἀπαράγραπτα δικαιώματά *της* ἐπὶ τῆς καρδίας *του*.

*

Καὶ τέλος, πάντες οἱ ἐπιστρέφοντες ἐκ τῆς ἑορτῆς κρατοῦσιν ἄνθη εἰς τὰς χεῖρας. Ταῦτά εἰσιν ἡ ἁπλοποίησις τοῦ *Μάη*, ὅστις ἄλλοτε κατεσκευάζετο οὐχὶ ἀποκλειστικῶς δι' ἄνθεων, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων πεζοτέρων ἀντιπροσώπων τῆς Χλωρίδος ἤτοι διὰ κρομμύων καὶ σκόρδων. Ἀλλὰ πάντοτε, ἐν εἴδει στεφάνου, ἀνηρτᾶτο ὁ *Μάης* ἐπὶ τῶν ὑπερθύρων, ἵνα φέρῃ τὴν εὐτυχίαν ἐν τῷ οἴκῳ. Ἔπειτα κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ μηνὸς ἐκαίετο ριπτόμενος ἐντὸς φούρνου.

*

Καὶ μία σκέψις:

Ὁ Μάϊος ἐκλήθη ὁ μὴν τῶν ἐρώτων.

Ἐπειδὴ δὲ κατὰ γνώμην παλαιάν, ὁ *γάμος σβύνει τὸν ἔρωτα ὡς ὁ ἄνεμος τὴν λαμπάδα*, διὰ τοῦτο φαίνεται ὁ Μάϊος ἐξώρισε τὸν γάμον ἐκ τῆς πολιτείας του, ἵνα σώσῃ τὸν ἔρωτα.

*

Τὰς ἀτάκτους καὶ ἀσυνδέτους ταύτας σημειώσεις, κατώρθωσα νὰ συναγάγω κατὰ τὴν ἐφετινὴν Πρωτομαγιάν.

Δηλαδὴ τὰ συνήθεα-συνήθη.

Ἀλλ' ἄλλος τις μάρτυς αὐτόπτης, μοὶ διηγήθη τὸ ἑξῆς οἰκογενειακὸν δράμα, ὅπερ συνέβη κατ' αὐτήν.

Τὸ παραθέτω δὲ μόνον καὶ μόνον διότι μοὶ ὑπέμνησε τὴν χαριτωμένην διήγησιν. *Ἡ οἰκογένεια διασκεδάζει* τοῦ κ. Ἀννίνου.

*

Ἡ σκηνὴ ὑποτίθεται εἰς Κολοκυνθοῦν.

Ὑπὸ τὴν σκιὰν πλατάνου, ἠπλώθη ὀθόνη λευκὴ καὶ ἑτοποθετήθησαν τὰ ἐκ τῆς πόλεως κομισθέντα τρόφιμα, οἱ ἀπαραίτητοι κεφτέδες, οἱ τηγανητοὶ ἰχθῦς καὶ τὰ δρύσον ἀποσταζοντα μαρούλια!

Ὁ κάλαθος ἐκενώθη καὶ οἱ συνδαιτυμόνες ἑτοιμάζονται νὰ ἀρχίσωσι τὸ πρόγευμα, ὅτε ὁ μικρὸς — l'enfant terrible — τῆς οἰκογενείας, παρὰ τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς ἀπαγορεύσεις τοῦ σεβαστοῦ του πατρός, ἥρπασε τὸν μεγαλείτερον τῶν ἰχθύων, ἐξ οὗ πολλὰ προσεδόκων οἱ συνδαιτυμόνες. Ὁ πατὴρ ἥρπασε τότε τὸ οὖς τοῦ υἱοῦ, ἡ μήτηρ τὸν βραχίονα τοῦ συζύγου καὶ ταύτης πάλιν ἡ ἐσθὴς μιᾶς κινήσεως τῶν πτυχῶν ἥρπασεν ἐκ τοῦ λαιμοῦ καὶ κατέρριψεν εἰς τεμάχια ἐπὶ τῶν πινακίων, τὴν φιάλην τοῦ οἴνου. Ὁ πατὴρ καταδιώκει τὸν υἱὸν ἡ μήτηρ αἰτεῖ συγγνώμην ὑπὲρ τοῦ ἁμαρτήσαντος. Ὁ πατὴρ ἀμείλικτος ἀρνεῖται ἀλλὰ καὶ ὁ υἱὸς ἐλπίζων διὰ τῆς φυγοδικίας μόνον νὰ ἀμνηστευθῇ ἀναρριχᾶται ἐπὶ τοῦ τοίχου.

*

. . . . . .

Ἂς ἔλθωμεν εἰς τὴν λύσιν τοῦ δράματος.

— Πολὺ καλά! κράζει μόλις δυσωπηθεὶς ὁ πατήρ. Ἀλλὰ δὲν θὰ καθήσῃ στὸ τραπέζι! δὲν θὰ φάγῃ τίποτε!..

Καὶ ἐπανέρχεται μετὰ τῶν συνδαιτυμόνων περὶ τὴν τράπεζαν, ἢ μᾶλλον περὶ τὸ τραπεζομάνδυλον. Ἀλλ' ἐκεῖ ἐπέπρωτο νὰ ἐνσκήψῃ ἡ δεινοτέρα καταιγίς.

— Δὲν θὰ φάγῃ τίποτε! ἐπαναλαμβάνει.

Ἀλλὰ συμμορία γάτων εἶχεν ἀποκομίσει κατὰ τὴν πρώτην πρᾶξιν τοῦ δράματος ὅλους τοὺς ἰχθῦς καὶ ἀπέμενον μόνον οἱ κεφτέδες πεπασμένοι διὰ τῶν συντριμμάτων τῆς φιάλης καὶ κατάβροχοι ἐκ τοῦ οἴνου.

Ὁ δὲ αἴτιος τῆς πανωλεθρίας ταύτης, τί ἀπέγεινε; Συνεκινήθη τέλος καὶ αὐτός· διὰ νὰ ἐπέλθῃ δὲ ἡ κάθαρσις τοῦ δράματος, ἠθικὴ καὶ διδακτική, κατέρχεται ἐκ τοῦ τοίχου καὶ γονυπετῶν, καταθέτει ἐπὶ τοῦ πατρικοῦ πινακίου, τὸν ἁρπαγέντα ἰχθῦν, τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος...

Καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, ἀληθινὴ δ' αὐτοῦ ἡ μαρτυρία.

Ἰμδ.

Ο ΣΠΥΡΙΔΙΩΝ

[Ὁ Σπυριδιὼν ὑπὸ μίαν ἔποψιν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ Θερσίτης τῆς ἐποχῆς τῶν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγώνων. Ἄπειρα ἀνέκδοτα φέρονται περὶ τοῦ ἀθυροστόμου, ἀλλοκότου καὶ ἡμιπαράφρονος τούτου ἀνθρώπου, τινὰ τῶν ὁποίων ἐν τοῖς ἀνεκδότοις ἀπονημονεύμασιν αὐτοῦ διέσωσεν ὁ χαρίεις χρονογράφος τοῦ ἀγῶνος, Φώτιος Κρυσανθόπουλος· καταχωρίζοντες δὲ ταῦτα, ὡς ἐγράφησαν, φρονοῦμεν ὅτι τερπνὸν καὶ διαφέρον ἀνάγνωσμα παρέχομεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν.]

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεώς μας ἐνεφανίσθη ὁ Σπυριδιών, ὅστις κατήγετο ἐκ τῆς νήσου Λευκάδος. Οὗτος πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως κατεσκεύαζε βουτσιὰ εἰς τὴν Ζάκυνθον χωρὶς στεφάνια ἀπ' ἔξω, ἐσκάλιζε δὲ καὶ σφραγῖδας καὶ ἄλλα τεχνουργήματα ἔκαμνε, διότι ἦτο περίεργος καὶ σοφὸς καὶ ὅ,τι ἔβλεπε τὸ κατεσκεύαζεν. Ἦτο δὲ ἀφωσιωμένος διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος τόσον πολύ, ὥστε πρὶν ἢ ἐπαναστασις προβῇ ἀνέβησαν εἰς τὴν κεφαλήν του οἱ καπγοὶ τῆς μονομανίας, καὶ ἐντυπώθη εἰς τὴν φαντασίαν του, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Βασιλεὺς τῆς Λευκάδος καὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος, καὶ τοῦτο ἐδόξαζε μὲ τὰ σωσπά του. Ἐν ᾧ δὲ ἦτον εἰς τοὺς Κορφοὺς, ἡ ἀστυνομία τὸν ἔπιασε καὶ τὸν ἔκλεισεν εἰς τὸ φρενοκομεῖον. Ἐκεῖ δὲ μέσα κλεισθεὶς παρουσιάσθη ἀνώτερος τῶν ἄλλων φρενοβλαβῶν. Ἔκλεισε τὴς πόρταις καὶ ἄρχισε τὴν ἐξέτασιν ἑνὸς ἑκάστου, νὰ τοῦ εἴπῃ τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν τὸν ἔχουν εἰς τὸ φρενοκομεῖον. Ἐπὶ τούτῳ τοὺς ἐξύλιζε καὶ τοὺς ἔλεγεν ὅτι τὸ ἰδικόν του δαιμόνιον εἶναι ἀνώτερον, καὶ τότε ἀπὸ τὸν φόβον του καὶ ἀπὸ τὴς ζυλιαὶς ἤρχισαν ὅλοι νὰ ὁμολογοῦν τὴν αἰτίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁ καθένας ἔπαθεν. Ἀφοῦ δὲ τοὺς ἐξύλισε καλά, ἄνοιξεν ἔπειτα τῆς πόρταις τοῦ φρενοκομείου καὶ ἔφυγαν ὅλοι, ἔφυγαν δὲ καὶ οἱ φύλακες αὐτοὶ διότι τὸν ἐφοβήθησαν. Λέγουν δὲ ὅτι ἐκ τούτου πολλοὶ ἐθεραπεύθησαν, καὶ αὐτὸν ἡ ἀστυνομία τὸν ἄφησεν ἐλεύθερον ὡς φρόνιμον. Ἀλλὰ κατόπιν ὁ Σπυριδιὼν τοὺς ἐζήτει νὰ τοῦ πληρώσουν τὸν κόπον του διότι ἔγειανε τόσους ἀνθρώπους. Εἶχε δὲ καὶ ἄλλην ἀκόμη φαντασίαν ἐντὸς τῆς κεφαλῆς του ταύτην. Ὅπου τυχὸν ἔβλεπε τὸν Κολοκοτρώνην εἰς τὴν Ζάκυνθον καὶ εἰς τοὺς Κορφοὺς ἔλεγεν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι αὐτὸς ὡς Βασιλεὺς τὸν διώρισε τοιοῦτον, καὶ μάλιστα τὸν ἐχαιρέτιζαν οὕτως· «Χαῖρε, ἀρχιστράτηγε καὶ ἐλευθερωτὰ τῆς Ἑλλάδος!» Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης τὸν ἀντεχαιρέτιζε· «Χαῖρε, Βασιλεῦ τῆς Λευκάδος». Τοῦτο δὲ ὄχι μόνον εἰς τὴν Ζάκυνθον καὶ εἰς τοὺς Κορφοὺς ἐγίνετο, ἀλλὰ καὶ ὕστερα ὅταν ὁ Σπυριδιὼν ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα οὕτως ἐχαιρετᾶντο μεταξύ των, καὶ αὐτὸς ὁ Σπυριδιὼν ἀναπαύετο εἰς τοῦτον τὸν χαιρετισμόν, ὁ δὲ κόσμος τὸν ἐγέλα, καὶ τὸν ἔλεγε κουτὸν καὶ ὑποχόνδριον.

Γενομένης δὲ τῆς ἐπαναστάσεως ὁ Σπυριδιὼν ἐνεφανίσθη εἰς τὴν Ῥούμελην καὶ κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Λειβάδειαν κηρύττων εἰς τοὺς λαοὺς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ πολεμῶν εἰς τοὺς πολέμους. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Τοῦρκοι τῆς Λειβαδειάς ἔμαθον ὅτι κηρύττει τὴν ἐλευθερίαν καὶ παρακινεῖ τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὴν ἐπανάστασιν ἔστειλαν, τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν ἔφερον ἐπάνω εἰς τὸ ἐκεῖ φρούριον. Φοβούμενος δὲ μὴ τὸν σκοτώσουν οἱ Τοῦρκοι ἐπροσποιήθη τὸν μηχανικόν, καὶ ἀπὸ τὸ φρούριον ἄρχισε νὰ μετρῇ τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τοιουτοτρόπως οἱ Τοῦρκοι τὸν ἀφῆκαν ἐλεύθερον ὡς φράγκον καὶ τρελλόν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναχωρήσας ἀπὸ τὴν Λειβάδειαν ἦλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐκεῖ ἀντάμωσε τὸν Κολοκοτρώνην, καὶ κατόπιν ἠκολούθει τὸν Νικήταν Σταματελόπουλον. Κατὰ τὰ 1822 ὅτε ὁ Δράμαλης εἰσέβαλεν εἰς τὴν Πελοπόννησον ὁ Σπυριδιὼν τὴν 20 τοῦ μηνὸς Ἰουλίου εὑρέθη καὶ αὐτὸς εἰς τὸ Κεφαλάρι τοῦ Ἄργους, καὶ μετὰ τὸν χαϋμὸν τοῦ Δράμαλη εὑρέθη πάλιν εἰς τὴν Τριπολιτσάν. Ὅπου δὲ ἔστεκε τίποτε ἄλλο δὲν ἔκαμνε, παρὰ νὰ συνάζῃ τὸν κόσμον, νὰ ἀναβαίνῃ εἰς κανένα ὕψωμα καὶ νὰ τοὺς βάλλῃ λόγους ἐνθουσιαστικούς, λέγων πολλὰ ῥητὰ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς, καὶ ἐμιμεῖτο πολὺ τοὺς ῥήτορας.

Μετὰ δὲ τὴν κυρίευσιν τοῦ Ναυπλίου ἐμβῆκε μέσα εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. Ἐπὶ δὲ τῆς Κουντουριωτικῆς Κυβερνήσεως ἐνεφανίσθη ἐνδεδυμένος ὡς Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, καὶ φορῶν διάφορα ἀλλόκοτα παράσημα· ἔβγαινεν ἔξω καὶ ἔβαλλε λόγους διαφόρους, ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου τοῦ Βασιλέως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ προχωρῶν ἤλεγχε τὰς τότε ἐλλείψεις τῆς διοικήσεως. Πάντοτε δὲ ὡμίλει εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ πλατάνου καὶ πλησίον τῆς οἰκίας ὅπου συνεδρίαζε τὸ ἐκτελεστικόν, ἢ ἐκεῖ εἰς τὸν καφενὲ τοῦ Ἀλέξη, ὅπου ἐσύχναζον οἱ ἀξιωματικοί. Μεταξὺ τῶν λόγων του ἔλεγε καὶ ἀστεϊσμοὺς καὶ μύθους παρομοιάζων τούτους μὲ τὰς πράξεις τῆς διοικήσεως.

Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ἀνέβη εἰς τὸ περιτείχισμα τοῦ φρουρίου καὶ ἔβαλε φωνὴν νὰ συναχθοῦν ὁ κόσμος. Ἀντικρὺ τῆς θέσεως ὅπου ἔστεκε καὶ ἐδημηγόρει ἦτο τὸ σπῆτι τοῦ Νικήτα Σταματελοπούλου, εἰς τὸ ὁποῖον τὸ ἐκτελεστικὸν συνεδρίαζεν, οἱ δὲ ἐκτελεσταὶ ἀκούσαντες τὰς φωνάς του ἐβγῆκαν εἰς τὰ παράθυρα διὰ νὰ ἴδουν καὶ νὰ ἀκούσουν, ὅτε ὁ Σπυριδιὼν ἔβαλε φωνὴν νὰ ἔβγῃ καὶ ὁ Κουντουριώτης, καὶ ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ἐφάνη, τότε ἄρχισε νὰ λέγῃ καὶ νὰ κατηγορῇ τὸν Κολοκοτρώνην, ὅτι ἐχάλασε τὴν Πελοπόννησον τρώγων γίδας καὶ τὸ ἀλογόν του κριθάρι. Ἦλθε τώρα καὶ ὁ Κουντουριώτης καὶ ἔφερε τὸ ἀλογόν του τὸ θαλάσσιον, τὸ ἔδεσε κοντὰ εἰς τὸν Μπούρτσι, τὸ ὁποῖον ἀντὶ κριθάρι τρώγει λίραις Ἐγγλέζικαις καὶ ὅτι ἐξ αἰτίας του ἦλθον οἱ Τοῦρκοι καὶ ὁ Ἰμβραὴμ Πασᾶς. Κακὸς ὁ Κολοκοτρώνης, σκοτώνει Τούρκους, τὸν βάλλει εἰς τὴν φυλακὴν νὰ τιμωρηθῇ διὰ τὸν φόνον τῶν Τούρκων.

Ὁ Κουντουριώτης πωλεῖ τὰ ἐθνικὰ κτήματα, τὰ ὁποῖα μοιράζουν *βουλευταὶ κ' ἐκτελεσταί, πολῖται κ' ἀγορασταί*. Τοιουτοτρόπως ὁ Σπυριδιὼν καθ' ἡμέραν ἐξέλεγχε τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἐνθυμίζε τὰς στραβὰς πράξεις αὐτῆς· ὅλος ὁ κόσμος ἐμαζόνετο διὰ νὰ ἀκούσουν τοὺς λόγους του καὶ τὴν στηλίτευσιν τῆς διοικήσεως, καὶ ἀφοῦ πρῶτον ἔλεγεν οὐσιῶδη πολλά, ἔλεγεν ἔπειτα καὶ τὰ ἀστεῖά του καὶ ἐγελοῦσεν ὁ κόσμος, ὅστις ἔτρεχεν ἀπὸ κοντὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ νὰ ἀκούουν τὰς διδαχάς του, διότι εἶχε γείνει πλέον τὸ περιζήτητον θέαμα τῶν Ναυπλιωτῶν.

Ὅταν δὲ ἔφερον τὸν Κολοκοτρώνην εἰς τὸ Ναύπλιον διὰ νὰ τὸν ἐξορίσουν εἰς τὴν Ὕδραν, τότε ὁ Σπυριδιὼν ἔλεγεν ὅτι τὸν Κολοκοτρώνην τὸν ἔπισαν καθὼς πιάνουν τῆς μαϊμοῦδαις εἰς τὴν Ἀφρικήν. Κάμνουν μίαν τρύπαν εἰς μίαν κολοκύθαν ὅσον νὰ χωρῇ ἕνα καρύδι ὡς καὶ τὸ χέρι τῆς μαϊμοῦς, καὶ ἔπειτα ῥίπτουν ὀλίγα καρύδια μέσα εἰς τὴν κολοκύθαν καὶ τὴν κρεμᾷν εἰς ἕνα δένδρον· ὁ ἀέρας κουνεῖ τὴν κολοκύθαν τὰ καρύδια κροτοῦν, καὶ ἐπειδὴ ἡ μαϊμοῦ ἀγαπᾷ τὰ καρύδια, ἀναβαίνει διὰ νὰ τὰ φάγῃ, χώνει τὸ χέρι της εἰς τὴν κολοκύθα νὰ τὰ ἐβγάλῃ, πιάνει ὅσα χωρεῖ ἡ χοῦφτά της, καὶ ἐπειδὴ χονδραίνει δὲν εἰμπορεῖ νὰ τὴν ἐβγάλῃ πάλι ἀπ' τὴν τρύπαν, ἀλλὰ καὶ τὰ καρύδια, διὰ νὰ μὴν τῆς λείψουν, δὲν τὰ ἀφίνει. Τότε λοιπὸν οἱ κυνηγοὶ πηγαίνουν καὶ τὴν πιάνουν. Ἔτσι τὸ ἔπαθε καὶ ὁ Κολοκοτρώνης. Ἄκουσε ὅτι ἔφεραν λίραις εἰς τὸ Ναύπλιον, ἔτρωγαν οἱ ἄλλοι, ἐπῆγε καὶ αὐτὸς νὰ φάγῃ ἀπὸ αὐταίς, τὸν ἔπιασεν ὁ Κουντουριώτης καὶ τὸν ἐξόρισεν εἰς τὴν Ὕδραν. Αὐτὸ παθαίνουν ὅσοι ἀγαποῦν ἕνα εἶδος, καὶ δὲν σκέπτονται ὀρθά, ὀρθὰ τοὺς πιάνουν σὰν μαϊμοῦδες.

Μετὰ δὲ τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν ἄλλων ἀπὸ τὴν Ὕδραν, ἅμα ἦλθον εἰς τὸ Ναύπλιον, οἱ Ἕλληνες ἔτρεξαν νὰ τὸν ἰδοῦν καὶ νὰ τὸν δεχθοῦν, ὑπῆγε καὶ ὁ Σπυριδιών, ἔχων μαζύ του καὶ τὸν ὑποστατικόν του, ὅστις τὸν παρηκολούθει πάντοτε καὶ τὸν ὑπηρέτει, ἔχων τὴν εὐχαρίστησιν νὰ κρατῇ τὰ πράγματά του. Ἦτον ἐνδεδυμένος ὡς Βασιλεὺς μὲ τὴν ἀλουργίδα καὶ τὰ λοιπὰ βασιλικά του παράσημα. Ὁ ὑπηρέτης του ἔφερεν ἕνα κομμάτι ἀπὸ κοπότα τραγανένα κομμάτι σουλάτσο (σχοινὶ πλοίου κατραμωμένου), ἕνα σπαθὶ καὶ ἕνα ῥαβδὶ χωριάτικο Ἀργίτικον. Ἀφοῦ δὲ εἶδε τὸν Κολοκοτρώνην τὸν ἐχαιρέτισε· Χαῖρε ἀρχιστράτηγε τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐκεῖνος τὸν ἀντεχαιρέτισεν, εἰπών· Χαῖρε, Βασιλεῦ τῆς Λευκάδος. Ἔπειτα λέγει πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην· λάβε αὐτὰ τὰ τέσσαρα σύμβολα, τῶν ὁποίων ἑνὸς ἑκάστου εἶπε καὶ τὴν ἐξήγησιν τί σημαίνει. Τόσουλάτσον, εἶπε, σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ κάμῃς συμμαχίαν μὲ τοὺς ναυτικούς, ἢ καπότα νὰ κοιμᾶσαι εἰς τὸ στρατόπεδον, ἢ σπάθη νὰ κόβῃς Τούρκους, καὶ ἡ ῥάβδος νὰ βαρῇς τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι δὲν θέλουν νὰ ὑπάγουν εἰς τὸν πόλεμον. Τοιαῦτα καὶ παρόμοια καθημέραν ἔκαμεν ὁ Σπυριδιών. Εἶχαν ὅμως ὅλα τὴν χάριν των καθὼς τὰ ἔλεγε καὶ τὰ ἔπραττε. Πάντοτε δέ, ὡς προείπομεν, ἄρχιζε τὸν λόγον του μὲ ῥητὰ τῆς Θείας Γραφῆς, τοῦ Εὐαγγελίου, μὲ προφητείας καὶ παροιμίας. Εἶχε δὲ καὶ μαθητάς. Ἐκτὸς δὲ τούτων, κάθε ἡμέραν εἰς τὸ Ναύπλιον ἐπιάνετο μὲ τοὺς στρατιώτας, διότι τοὺς παρεκίνει νὰ ὑπάγουν εἰς τὸν πόλεμον· τοὺς ἐμάλωνε καὶ τοὺς ἐκαταφρονοῦσε, καὶ οἱ μὲν ἀνώτεροι ἐντρέποντο καὶ ἔφευγον, πολλοὶ δὲ ἄλλοι πολλάκις ἐπιάνοντο μαζύ του, καὶ κάποτε τὸν ἐπιστόλισαν, ἀλλὰ δὲν εὐτύχησαν νὰ τὸν σκοτώσουν. Ἐντοσούτῳ οἱ καπεταναῖοι δὲν ἐτόλμων νὰ φανοῦν εἰς τὴν ἀγοράν, διότι περιπαίζων τὴν παλληκαρίαν των, τοὺς παρίστανεν ὡς ἀνάνδρους. Καὶ ὄχι μόνον τοὺς στρατιωτικοὺς ἐπείραζεν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἐπίσης τοὺς κληρικοὺς ὅπου τοὺς ἔβλεπεν ἤθελε νὰ τοὺς κωμῳδήσῃ[1]. Ἕνεκα δὲ τούτου οἱ καλόγηροι δὲν ἤρχοντο πλέον εἰς τὴν ἀγοράν.

Μίαν ἡμέραν ὅταν ἐδίδασκεν, ἕνας τὸν ἠρώτησε, διὰ τί κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη δὲν λέγει τίποτα; Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη, ὅτι τὸ δαιμόνιόν του, ὅταν βλέπῃ τοῦ Κολοκοτρώνη τὸ δαιμόνιον ταπεινοῦται, διότι δὲν εἶναι τὰ δαιμόνια ὅλα ἴσα καὶ ὅμοια.

Ἐλθόντος δὲ ὕστερον τοῦ Καποδίστρια εἰς τὸ Ναύπλιον, ὁ Σπυριδιὼν ἔλεγεν· ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, ἡ δὲ λέξις αὐτὴ Τουρκικὰ θὰ εἴπῃ σιωπή, καὶ λέγων ταῦτα ἔφραζε συνάμα μὲ τὸν δάκτυλόν του καὶ τὸ στόμα του. Κατόπιν ἔφυγεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἔγεινεν ἄφαντος.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐλθούσης τῆς Ἀντιβασιλείας, ὁ Σπυριδιὼν πάλιν ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ ἤρχισε νὰ λέγῃ δημοσίως καθὼς καὶ πρότερον, ἀλλὰ πλέον συστηματικώτερα τὰ δυστυχήματα τῶν Ἑλλήνων. Εἰς τοὺς λόγους του ἐπερίπαιζε τοὺς Βαυαροὺς καὶ ἔλεγε τὴν καταγωγήν των· τοὺς παρίστανεν ὡς φυλὴν ἀγρίαν, καὶ τοὺς ὠνόμαζεν Ἀλαμάνους, εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα ἡ λέξις μόνον Ἀλαμάνος κάμνει κακὴν ἐντύπωσιν. Προβλέπων καὶ προλέγων τὰ δυστυχήματα, τὰ ὁποῖα ἔμελλε νὰ πάθῃ ἡ Ἑλλάς, ἐξήλεγχε παρρησίᾳ τῶν Βαυαρῶν τὴν ἀνόητον καὶ ἄπειρον διοίκησιν, παριστάνων αὐτοὺς ὡς ἔθνος ἀνίκανον. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ἔλεγε περὶ αὐτῶν καὶ τοῦτο· ὅτι ὅταν τοὺς ἔφερον ἀπὸ τὴν Βαυαρίαν κοντὰ εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Τεργέστης διὰ νὰ τοὺς *βαρκάρουν* ἔσκυψαν νὰ πίουν νερόν, ὀνομάζοντες τὴν θάλασσαν μεγάλον νερόν. Ἕνεκα τούτων ὅλων ἡ ἀστυνομία τὸν ἐξώρισεν ἐκεῖθεν.

Κατόπιν δὲ ὅταν ἡ Ἀντιβασιλεία ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Ναύπλιον καὶ ὑπῆγεν εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ νὰ κάμῃ ἐκεῖ τὴν καθέδραν τοῦ Βασιλείου, ἐπαρουσιάσθη πάλιν ἐκεῖ καὶ αὐτὸς ὡς εἶχε πρότερον. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ὑπῆγεν εἰς τὴν Πόλιν τῆς Ἀγορᾶς καὶ σταθεὶς ἄρχισε νὰ φωνάζῃ δυνατὰ καὶ νὰ ζητῇ τοὺς Ἀθηναίους. Ἄρχισε νὰ συναθροίζεται ὁ κόσμος, καὶ

1 Σ. τ. Ἐ. Ἐνταῦθα ἀναφέρεται ἀστεῖον ἀνέκδοτον, ὅπερ λυποῦμεθα μὴ δυνάμενοι νὰ δημοσιεύσωμεν ὡς ἀνήθικον.

ὅποιος δὲν ἦτον Ἀθηναῖος τοῦ ἔλεγε νὰ φύγῃ ἐκεῖθεν. Τοιουτοτρόπως ἐκίνησε τὴν περιέργειαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀφοῦ ἐσυναχθῆ ὄχλος πολύς, τοὺς ἠρώτησεν, ἂν εἶναι ὅλοι Ἀθηναῖοι καὶ τοῦ εἶπον· Ναί. Τότε ἀφοῦ ἐκούνησε πρῶτα τὴν κεφαλήν τόν ἐφώναξε μὲ θαυμασμοῦ. Ὦ Ἀθήνα πρώτη χώρα, κτλ[1].

Ἔκαμε δὲ καὶ ἄλλους ἐμπαιγμοὺς τῶν Βαυαρῶν καὶ μάλιστα τὸν ἑξῆς· Ὑπῆγε μίαν ἡμέραν εἰς μικρὸν καὶ πτωχὸν ξενοδοχεῖον, καὶ εἶπεν εἰς τὸν ξενοδόχον νὰ τοὺς κάμῃ φαγητὰ διὰ δέκα ἀξιωματικοὺς καλοὺς καὶ νὰ τὰ παραθέσῃ εἰς χωριστὸν δωμάτιον. Ὁ ξενοδόχος ἑτοίμασε φαγητὰ καλά, ὁ δὲ Σπυριδιὼν ἐβγῆκεν ἔξω καὶ ἀφοῦ ἐμάζευσε παληόσκυλους, τοὺς ὑπῆγεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καὶ τοὺς εἶπεν· Ἰδοὺ τὰ φαγητά σας νὰ φᾶτε εἰς τὸ ἕνα τραπέζι, διότι τὸ ἄλλο τραπέζι εἶναι ἄλλων, καὶ ἀμέσως ἐβγῆκε καὶ ἔκλεισε τοὺς σκύλους μέσα εἰς τὸ δωμάτιον. Οἱ σκύλοι πεινασμένοι ὥρμησαν καὶ ἔφαγαν τὰ φαγητὰ τοῦ ἑνὸς τραπεζίου καὶ τοῦ ἄλλου, ἐπιάσθηκαν μεταξύ των, ἔρριψαν τὰ τραπέζια, ἔσπασαν τὰ πιάτα, καὶ ἔγεινε ἄνω κάτω ὁ τόπος. Ὁ δὲ Σπυριδιὼν ἀφοῦ ἐβγῆκεν, ὡς εἴπομεν, ὑπῆγε καὶ ἔφερε καὶ ἄλλους σκύλους διὰ νὰ φάγουν τὰ φαγητά· ἀλλ' ἐλθών, εὗρε τὰ τραπέζια ἄνω κάτω, καὶ τότε ἄρχισε νὰ φωνάζῃ, νὰ δαίρνῃ τοὺς σκύλους καὶ νὰ τοὺς λέγῃ· Εἴσθε λαίμαργοι καὶ ἅρπαγες καὶ ἀδιάκριτοι. Διατί ἐφάγετε τῶν ἄλλων τὰ φαγητά; Ἐκ τούτου ἔγεινε σύναξις πολλῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὰς φωνὰς αὐτοῦ καὶ τῶν σκύλων. Τότε εἶπεν εἰς τοὺς συναχθέντας ἐκεῖ, ὅτι αὐτοὶ οἱ σκύλοι ἔκαμαν ὅ,τι κάμνουν καὶ οἱ Βαυαροὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα· τρώγουν τὰ φαγητὰ τῶν ἄλλων. Καὶ ἄλλα πολλὰ εἶπε τότε κατὰ τῶν Βαυαρῶν καὶ παρέστησεν, ὅτι ἔφαγαν τὰ 60 ἑκατομμύρια τὸ δάνειον, τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, καὶ ἐκτὸς τούτου προμηνύουν, ὅτι καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς θὰ φάγουν. Ἡ δὲ ἀσυνομία τότε μαθοῦσα ταῦτα ἐξώρισε τὸν Σπυριδιὼν εἰς τὴν Αἴγιναν, καὶ τοῦ εἶπε νὰ μὴν πατήσῃ πλέον τὸ χῶμα τῶν Ἀθηνῶν, διότι ἄλλως θὰ φερθῇ σκληρὰ κατ' αὐτοῦ. Ἀκούσας τὰς ἀπειλὰς ταύτας τοῦ ἀστυνόμου ὁ Σπυριδιὼν ὑπῆγεν εἰς τὴν Αἴγιναν, ἔστρωσε τὰ παπούτσια του ἔσωθεν μὲ χῶμα Αἰγινήτικον, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἦλθε πάλιν ὀπίσω. Οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν ὑπῆγον εἰς τὸν ἴδιον ἀστυνόμον, ὁ ὁποῖος ἅμα τὸν εἶδεν, ἤρχισε νὰ τοῦ ἐνθυμίζῃ τὴν παραγγελίαν, τὴν ὁποίαν τοῦ εἶπε τὸ νὰ μὴν πατήσῃ πλέον χῶμα Ἀθηναϊκόν. Τότε ὁ Σπυριδιὼν ἀπεκρίθη· Ἐφύλαξα τὴν διαταγήν σου, Κύριε Ἀστυνόμε, ἀκριβέστατα, καὶ ἀμέσως ἔβγαλε τὸ πόδι του ἀπὸ τὸ παπουτσί του, καὶ κρατῶν αὐτὸ ὑψηλὰ διὰ νὰ μὴν πατήσῃ χάμω, ἔδειξεν εἰς τὸν ἀστυνόμον τὸ παπουτσί του, τὸ ὁποῖον εἶχε στρώσει ἀπὸ χῶμα τῆς Αἰγίνης, καὶ ἐπάτει ἐπάνω εἰς αὐτό.

Τοῦτο εἶναι τὸ ὑστερινὸν κάμωμα τοῦ Σπυριδιών. Ἔκτοτε πλέον ἔγεινεν ἄφαντος, καὶ κανεὶς δὲν τὸν εἶδεν ἐκ τῶν Ἑλλήνων, οὔτε γνωρίζει τί ἔγεινεν.

(Ἐκ τῶν ἐκδότων βιογραφιῶν τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος ὑπὸ Φωτάκου).

1 Τὸ γνωστὸν δίστιχον.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΕΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Τὸ ἐν Ἁγίῳ Φραγκίσκῳ τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχον δημόσιον θησαυροφυλάκιον, εἶδος ἀποταμιευτηρίου, ὅπερ δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ οἱοσδήποτε πολίτης δι' οἱονδήποτε ποσόν, εἶνε ἄξιον ἰδιαιτέρας περιγραφῆς, ἣν παρέχομεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας.

Τὸ παμμέγεθες τοῦτο θησαυροφυλάκιον, θησαυροφυλάκιον-Μαμμούθη ὡς ἀποκαλεῖται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἔχει τρία ἀνοίγματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων κλείεται διὰ τριῶν διφύλλων θυρῶν. Τὸ πάχος τῶν θυρῶν τούτων εἶνε πέντε καὶ ἡμίσεως δακτύλων. Εἶνε δὲ κατεσκευασμέναι ἐκ σφυρηλάτου σιδήρου, αἱ πλάκες δὲ τοῦ σιδήρου ἑκάστου φύλλου συνδέονται πρὸς ἀλλήλας διὰ τριάκοντα δύο χαλυβδίνων κομβίων. Αἱ δύο ἐσωτερικαὶ θύραι ἔχουσιν ἑκάστη ἀνὰ δύο μυστικὰ κλεῖθρα ἡ ταυτόχρονος δὲ κίνησις τῶν δύο κλειδῶν εἶνε ἀπαραίτητος ὅπως ἀνοίγῃ ἡ μία αὐτῶν.

Ἡ παρουσία λοιπὸν τεσσάρων κλειδούχων εἶνε ἀναγκαία διὰ τὸ ἄνοιγμα τῶν τεσσάρων ἐσωτερικῶν θυρῶν. Ἕκαστος τῶν κλειδούχων τούτων εἶνε μόνος κάτοχος τοῦ μυστικοῦ τοῦ ἀνοίγματος τῆς θύρας του, ἐν περιπτώσει δὲ αἰφνιδίου αὐτοῦ θανάτου, αἱ θύραι κινδυνεύουσι νὰ μείνωσιν αἰωνίως κλεισταί. Ἡ συνεννόησις τῶν τεσσάρων κλειδούχων, ἄλλως, δὲν θὰ ἤρκει ὅπως ἀνοιχθῇ τὸ θησαυροφυλάκιον, διότι αἱ δύο ἐξωτερικαὶ θύραι ἀσφαλίζονται διὰ μηχανικῆς κινήσεως, ἥτις δὲν ἐπιτρέπει τὸ ἄνοιγμα αὐτῶν εἰμὴ καθ' ὥρας ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ ὁριζομένας καὶ ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν ἡ ἐπαγρύπνησις τῶν φυλάκων ἤθελε πάθει διάλειψίν τινα ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας, ἡ μηχανὴ προφυλάττει ἀπὸ πάσης ἐν τῷ θησαυροφυλακίῳ ὑπόπτου διεισδύσεως, ἅτε τοποθετημένη ἐντὸς αὐτοῦ.

Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ θησαυροφυλακίου ὑπάρχουσι τρεῖς πάροδοι, ὧν οἱ τοῖχοι σχηματίζονται ἐκ τῶν 4,600 χρηματοκιβωτίων τῶν ἐνοικιαστῶν. Τὰ χρηματοκιβώτια ταῦτα, ἐκ σιδήρου καὶ χάλυβος, ἔχουσι πάντα βάθος 57 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου· αἱ δύο ἕτεραι διαστάσεις αὐτῶν, τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος, ποικίλλουσιν. Αἱ θυρίδες τῶν χρηματοκιβωτίων κλείονται ὡσαύτως διὰ μυστικῶν κλείθρων, τῶν ὁποίων τὸ μυστικὸν συναρμολογεῖ ὁ ἐνοικιαστής· πρὸς τούτοις ὅμως ἡ ὀπὴ τοῦ κλείθρου καλύπτεται ὑπὸ πετάλου, ὅπερ μόνον οἱ ὑπάλληλοι τοῦ θησαυροφυλακίου δύνανται νὰ ἀνοίξωσιν, ἕκαστος δὲ πελάτης, εἰσερχόμενος ἐν αὐτῷ συνοδεύεται ὑφ' ἑνὸς φύλακος, ὅστις κατ' οὐδένα λόγον ἐγκαταλείπει αὐτὸν μόνον, καὶ ὅστις ἀνοίγει τὸ πέταλον.

Ἡ ἐνοικίασις ἑνὸς χρηματοκιβωτίου ποικίλλει ἀπὸ 100—1000 φρ. ἐτησίως· δύναται ὅμως νὰ ἐνοικιάσῃ τις αὐτὸ καὶ κατὰ μῆνα. Ἡ ἐπιτήρησις γίνεται κατὰ τρόπον μὴ ἐπιτρέποντα οὐδεμίαν ὑπόνοιαν. Καθ' ἡμίσειαν ὥραν οἱ φύλακες ὑποχρεοῦνται νὰ τηλεγραφῶσι πρὸς τὸν κεντρικὸν ἀστυνομικὸν σταθμόν διὰ τοῦ μέσου τούτου ἡ διεύθυνσις ἐξασφαλίζεται περὶ τῆς προσοχῆς αὐτῶν. Ἡ αἴθουσα τοῦ θησαυροφυλακίου φωτίζεται λαμπρῶς καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

*

Ἐξ εὐρωπαϊκοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος ἀποσπῶμεν τὴν ἑξῆς σκιαγραφίαν τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας Βικτωρίας, γραφεῖσαν ὑπ' ἀνδρὸς οἰκειότατα διακειμένου πρὸς τὴν αὐλὴν τῆς παρὰ τὸν Τάμεσιν πρωτευούσης.

Κατὰ πρῶτον, λέγει ὁ ἐπιστέλλων εἰς τὸ ἓν λόγῳ περιοδικόν, μάθετε ὅτι ἡ βασίλισσα τοῦ παρόντος καὶ ἡ βασίλισσα τῶν ἀρχαίων ἡμερῶν, καθ' ὃν χρόνον τὸ πρότυπον τῶν πριγκίπων, ὁ σύζυγός της ἔζη ἔτι, εἰσὶ δύο πρόσωπα ἐντελῶς διάφορα. Ἡ πρώτη ἔβλεπεν ἐν τῷ συζύγῳ της ὁδηγόν, σύμβουλον, τὸ σταθερὸν τῆς λατρείας ἀντικείμενόν της· εἶχε πολυτελῆ αὐλήν; ἦτο εὐφυής, φιλόγελως, θελκτική, ἀφελής, δεχομένη νὰ γευματίζῃ δι' ἱράνου ἐπὶ τῶν ὀρέων τῆς Σκωτίας, εὐχαριστουμένη ἐκ πάντων τῶν περὶ αὐτήν, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀλαζονείας.

Εἶχε φωνὴν πτηνοῦ καὶ ἔμελπε φαιδρῶς τοὺς γλυκυτέρους ἤχους εὐδαίμονος ζωῆς. Ἡ φιλέραγος διηυθέτει διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν της τὴν αἴθουσαν αὐτῆς, ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Μενδελσῶνος καὶ ἐτραγῴδει ἐνώπιον αὐτοῦ τρέμουσα· μὴ ὑποτασσομένη εἰς τὴν ἐθιμοτυμίαν ἢ καθ' ὅσον τοῦτο ἦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖον, εἶχε τρυφερότητας νεαρᾶς μητρός, ἠγάπα τὰς διασκεδάσεις καὶ ἐκέχυεν ἐπὶ τοῦ ἔθνους ὁλοκλήρου τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς εὐτυχίας της. Πρὸς τούτοις ἦτο γυνὴ κομψοτάτη.

Ὁ θάνατος τοῦ συζύγου κατέστρεψε πάντα ταῦτα.

Τίς θὰ ἀνεγνώριζε σήμερον τὴν βασίλισσαν ἐκείνην ἐν τῷ γηράσαντι, ἀπαργιωθέντι, ἐκχυδαϊσθέντι προσώπῳ, ὅπερ ἀποφεύγει τὸν κόσμον, ἀπομονοῦται ἐν αἰωνίῳ πένθει, βυθίζεται ἐν τῇ πικρίᾳ τῶν ἀτυχιῶν της καὶ παρέχει ἐνίοτε εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν τὸ θέαμα πνεύματος καταπεπτωκότος εἰς πρόωρον ἠθικὴν ἀποσύνθεσιν;

Ἡ ὀδύνη μετέβαλεν ἐξ ὁλοκλήρου τὸν χαρακτῆρα τῆς βασιλίσσης· ὅταν βλέπῃ τις αὐτὴν ἐκ τοῦ πλησίον, αἰσθάνεται ἀλληλοδιαδόχως θαυμασμὸν καὶ ἀντιπάθειαν. Πράγματι ὅμως εἶνε ἀκατανόητος. Αἱ ἀκαντῶσαι καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἐν τῷ χαρακτῆρι ταῖς πράξεσιν αὐτῆς ἀντιθέσεις, εἶνε ἱκαναὶ νὰ συγχύσωσι καὶ τὰ παρατηρητικώτερα πνεύματα.

Ζῶσαν ἔτι τὴν βασίλισσαν Βικτωρίαν οὐδεὶς θὰ δυνηθῇ νὰ σκιαγραφήσῃ αὐτὴν ἢ διὰ χρωμάτων ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτων· μεγαλόφρων καὶ μικρόφρων ὡς βασίλισσα, χήρα ἀπαρηγόρητος καὶ παρηγορουμένη, καλὴ μήτηρ καὶ κακὴ μήτηρ, ἀποκεκρυσαλλωμένη ἐν παραδόξῳ θρησκομανίᾳ καὶ ἐν τούτοις οὐδόλως θρησκομανής, γυνὴ εὐφυὴς καὶ ἐνίοτε ἐντελῶς ἀνόητος (Sic) εὔσπλαγχνος καὶ συχνάκις ἀδυσωπήτως σκληροκάρδια, προσβλητικῶς σκληροκαρδία, ἀξιοσημείωτος· καὶ αἴφνης οὐδόλως ἐνδιαφέρουσα, εἶνε ζῶν αἴνιγμα.

Μετὰ τὸν θάνατόν της, ἡ βασίλισσα Βικτωρία, θὰ ἔχῃ ἐν ἴσῳ ἀριθμῷ τοὺς ὑποστηρικτὰς καὶ τοὺς κατηγόρους· ὅ,τι ὅμως θὰ ἐπιφέρεται ἐπὶ τῶν κρίσεων καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ θὰ εἶνε ἀνεξήγητόν τι μυστήριον.

*

Γίνεται συζήτησις περὶ τοῦ καταλληλοτέρου ἀμυντικοῦ ὅπλου, ἐν περιπτώσει νυκτερινῆς ἐπιθέσεως. Ἄλλοι θεωροῦσιν ὡς τοιοῦτον τὴν ῥάβδον, ἕτεροι τὸ πολύκροτον κτλ.

Καὶ ὁ κ. Β. σοβαρῶς:

— Τὸ καλλίτερον ἀμυντικὸν ὅπλον ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶνε . . . νὰ μὴ σοῦ ἐπετεθῇ κάνεις.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

44

Ὑπῆρξα πάλαι ποιητὴς καὶ ποταμὸς ἐπίσης,
Κἰς ἄνθος μεταβάλλομαι, ἂν μ' ἀποκεφαλίσῃς. Π.

45

Δεκαπλοῦς ἐμπρός σου κεῖμαι καὶ μὲ βλέπεις προφανῶς·
ἀλλ' ἀκέφαλος ἂν μείνω, οὐδὲν βλέπεις· φέρε φῶς!..
ΕΡ. ΓΚΡ.

ΛΥΣΕΙΣ

42. Αὐρα-λίρα.—43. Κύβος-ὀβός.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Δημ. Γιου. Ἐνταῦθα. Ἡ συνδρομὴ πάντων πλὴν τῶν ἐγγραφέντων ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου, ε. ε., ἄρχεται τὴν 1 Μαρτίου καὶ λήγει τὴν τελευταίαν τοῦ Φεβρουαρίου.—κ. Ν. Κ. Π. Ὁδησσόν· ἀπεστάλη διὰ τοῦ π. ταχυδρομείου. — κ. Μ. Γ. Μ. Μελιτούκυλιν. Τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας ἐξετελέσθησαν· εὐχαριστοῦμεν. — κ. Ἰ. Δ. Γ. Λευκάδα. Εὐχαριστοῦμεν· φύλλον ἀπεστάλη.—κ. Ἰ. Τ. Κυδωνίας. Ἐλήφθη φύλλα ἀπεστάλησαν καὶ αὐθις.—κ. Ζ. Δ. Κ. Γαλάζιον. Ἐπιστολαὶ ἐλήφθησαν· βιβλίον ἀποσταλήσεται· ἡ διατριβή σας εἰς τὸ προσεχές.

Ἐν Ἀθήναις. — Τύποις «Κορίνης».